

ევროკავშირი
საქართველოსთვის
The European Union for Georgia

საქართველოს 2020 წლის საპარლამენტო არჩევნების მედიაში გაშუქების კვლევა

**სატელევიზიო მედიის მიერ საქართველოს
საარჩევნო პროცესებზე უცხოური გავლენის აღქმა**

სატელევიზიო მედიის თემატური მონიტორინგის
შუალედური ანგარიში

28 აგვისტო - 7 ოქტომბერი, 2020

წინამდებარე ანგარიში მომზადებული და გამოცემულია კავკასიის კვლევითი რესურსების ცენტრის მიერ ევროკავშირისა (EU) და გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) ხელშეწყობით. ანგარიშის შინაარსზე პასუხისმგებელია მხოლოდ კავკასიის კვლევითი რესურსების ცენტრი და მისი შინაარსის აღქმა ევროკავშირისა (EU) და გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) პოზიციად დაუშვებელია.

სარჩევი

შესავალი.....	3
მეთოდოლოგია.....	4
ახალი ამბების მონიტორინგი: რაოდენობრივი და თვისებრივი კომპონენტები	4
ძირითადი მიგნებები.....	6
საზოგადოებრივი მაუწყებლის პირველი არხი	7
აჭარის ტელევიზია.....	11
რუსთავი 2.....	13
იმედი	15
მთავარი არხი	18
ტვ პირველი.....	21
ფორმულა.....	24
პალიტრა ნიუსი	27
მაესტრო	29
კავკასია.....	32
ობიექტივი	34
პოს ტვ	36

შესავალი

ევროკავშირისა და გაეროს განვითარების პროგრამის საარჩევნო მედია მონიტორინგის პროექტის „საქართველოს 2020 წლის საპარლამენტო არჩევნების მედიაში გაშუქების კვლევა“ ფარგლებში, CRRC-საქართველო სატელევიზიო მედიის თემატურ მონიტორინგს ატარებს და იკვლევს სატელევიზიო მედიის მიერ საქართველოს საარჩევნო პროცესებზე უცხოური გავლენის აღქმას. CRRC-საქართველო აკვირდება სატელევიზიო მედიის მიერ საქართველოში 2020 წლის საპარლამენტო არჩევნების გაშუქებას, კონკრეტულად კი უცხოელი აქტორების საჯარო განცხადებებს, მოწოდებებს, ქმედებებსა და ამის განხილვას. უცხოელ აქტორებში მოიაზრებიან საერთაშორისო სადამკვირვებლო მისიები, საერთაშორისო ორგანიზაციები, საერთაშორისო პოლიტიკური ჯგუფები, უცხოელი პოლიტიკოსები და სხვადასხვა სახელმწიფო თუ არასახელმწიფო ინსტიტუტების წარმომადგენლები.

მონიტორინგი იკვლევს, თუ რომელ უცხოელ აქტორებს აშუქებს ქართული სატელევიზიო მედია ყველაზე ხშირად და რა კონტექსტში, საქართველოში საარჩევნო პროცესებთან დაკავშირებით მათი რომელი ქმედებები ექცევა სატელევიზიო მედიის ახალი ამბების ყურადღების ქვეშ და როგორ აშუქებს მედია ამ ქმედებებს.

მონიტორინგი მოიცავს საღამოს მთავარ საინფორმაციო გამოშვებებს¹ და პოლიტიკურ თოქშოუებს² თორმეტ სატელევიზიო არხზე: საზოგადოებრივი მაუწყებლის პირველი არხი, აჭარის ტელევიზია, რუსთავი 2, იმედი, მთავარი არხი, ტვ პირველი, ფორმულა, პალიტრა ნიუსი, მანესტრო, კავკასია, ობიექტივი და პოს ტვ. მონიტორინგი 2020 წლის 16 ივლისს დაიწყო. მიმდინარე ანგარიში რიგით მეორეა და მოიცავს 28 აგვისტოდან 7 ოქტომბრამდე პერიოდის საინფორმაციო გამოშვებების მონიტორინგის შედეგებს.³

ახალი ამბების მონიტორინგი რაოდენობრივი და თვისებრივი კომპონენტებისგან შედგება და შეისწავლის როგორც უცხოელი ინდივიდების, ასევე ორგანიზაციების, სახელმწიფო და არასამთავრობო ინსტიტუტების გაშუქებას, მათ წარმოჩენას, მათზე საუბარსა თუ მათ ხსენებას. მონიტორინგის რაოდენობრივი კომპონენტი მონაცემებს აგროვებს მათი გაშუქების სიხშირეზე და ითვლის, გაშუქების რა წილი იყო პირდაპირი საუბარი⁴ და როგორი იყო გაშუქების ტონი (გაშუქების რა წილი იყო დადებითი, ნეიტრალური და უარყოფითი ტონით წარმოდგენილი). თვისებრივი კომპონენტი აკვირდება, როგორ შუქდება ახალ ამბებში უცხოელი აქტორების მხრიდან რაიმე სახის მხარდაჭერა საარჩევნო სუბიექტების ან საარჩევნო პროცესების მიმართ, მათი კრიტიკა, და როგორ უკავშირდება ეს უცხოური გავლენის აღქმას მედია საშუალებების მიერ. ასევე, რა ხერხებით ხდება ამ აღქმის წარმოჩენა, მაგალითად, სიუჟეტებში ინფორმაციის ბალანსის დარღვევით, ჟურნალისტების დასკვნებითა და ინტერპრეტაციით, მუსიკითა და კადრებით მანიპულირებით. საერთო ჯამში, როგორც რაოდენობრივი, ისე თვისებრივი კომპონენტი გამოყენებულია იმის შესაფასებლად, თუ როგორ აღიქვამს სატელევიზიო მედია საქართველოს საარჩევნო პროცესებზე უცხოურ გავლენას.

1 საღამოს ერთ მთავარ საინფორმაციო გამოშვებას

2 ერთ პოლიტიკურ თოქშოუს თითო არხზე

3 თორმეტზე არხის მონიტორინგის შედეგები სრულად, საინფორმაციო გამოშვებებისა და თოქშოუების ჩათვლით წარმოდგენილი საბოლოო ანგარიშში იქნება წარმოდგენილი.

4 იმის გათვალისწინებით, რომ დაკვირვების ობიექტების უმრავლესობა ქართულ ენაზე არ საუბრობს და მათი პირდაპირი საუბარი ხშირად თარგმანის ფონზე ისმის

ანგარიში აღწერს სატელევიზიო არხებზე ახალი ამბების მონიტორინგის შედეგებს 2020 წლის 28 აგვისტოდან 7 ოქტომბრამდე პერიოდისთვის. რაც შეეხება მოვლენებს, რასთან დაკავშირებითაც ტელევიზიებმა უცხოელი აქტორები გააშუქეს, ძირითადად ეს იყო: „პატრიოტა ალიანსის“ რუსული დაფინანსება, პარტიის ბანერი, ევროპარლამენტის ანგარიში და რეზოლუცია, პრემიერმინისტრის ვიზიტი ბრიუსელში, შეხვედრა ნატოს გენერალურ მდივანთან, მისი გამოსვლა გაეროს ასამბლეაზე, საერთაშორისო დამკვირვებლების ჩამოსვლა არჩევნებზე, დავით გარეჯის საქმე, კიბერთავდასხმა ლუგარის ლაბორატორიაზე, კიბერუსაფრთხოების ფორუმი, ინციდენტი მარნეულში, პოლიტიკური პარტიების წინასაარჩევნო აქტივობები და სხვა. მეორე საანგარიშო პერიოდში მომხდარი ძირითადი მოვლენები მნიშვნელოვნად განსაზღვრავს თემატური მონიტორინგის რაოდენობრივ და თვისებრივ შედეგებს.

ანგარიშში აღწერილია თემატური მონიტორინგის მეთოდოლოგია და წარმოდგენილია როგორც ძირითადი მიგნებები, ისე შედეგების შეჯამება არხების მიხედვით.

მეთოდოლოგია

სატელევიზიო არხების მიერ საქართველოს საარჩევნო პროცესებზე უცხოური გავლენის აღქმის მონიტორინგი მოიცავს სადამოს ერთ მთავარ გამოშვებას და ერთ პოლიტიკურ თოქშოუს თორმეტ არხზე: საზოგადოებრივი მაუწყებლის პირველი არხი, აჭარის ტელევიზია, რუსთავი 2, იმედი, მთავარი არხი, ტვ პირველი, ფორმულა, პალიტრა ნიუსი, მაესტრო, კავკასია, ობიექტივი და პოს ტვ. მონიტორინგი დაიწყო 2020 წლის 16 ივლისს და გაგრძელდება ნოემბრის ბოლომდე.⁵

ეს არის თემატური მონიტორინგი, რომელიც იკვლევს უცხოელი აქტორების გაშუქებას საქართველოში 2020 წლის საპარლამენტო არჩევნებთან დაკავშირებით. უცხოელი აქტორები წარმოადგენენ მონიტორინგის სუბიექტებს და მოიცავენ საერთაშორისო და უცხოური ორგანიზაციების, სხვა ქვეყნების საელჩოების, საგარეო საქმეთა სამინისტროების, ფონდების წარმომადგენლებს და კერძო პირებს, რომლებიც სატელევიზიო ახალ ამბებში გაშუქდებიან საქართველოს 2020 წლის საპარლამენტო არჩევნებისა და წინასაარჩევნო პოლიტიკური პროცესების კონტექსტში.

ახალი ამბების მონიტორინგი: რაოდენობრივი და თვისებრივი კომპონენტები

ახალი ამბების თემატური მონიტორინგის რაოდენობრივი კომპონენტი მოიცავს შემდეგს:

- მონიტორინგის სუბიექტებისთვის დათმობილი დრო (როცა მონიტორინგის სუბიექტები ჩანან კადრში, საუბრობენ ან მათზე საუბრობენ სხვები);

5 მონიტორინგის დასრულების თარიღი დამოკიდებული იქნება არჩევნების შედეგებზე, კერძოდ, დაინიშნება თუ არა მეორე ტური.

- დრო, რომლის განმავლობაშიც სუბიექტებს საშუალება ჰქონდათ, თავად ესაუბრათ (ე.წ. პირდაპირი საუბარი, თუმცა, გასათვალისწინებელია, რომ სუბიექტების უმრავლესობა უცხოელია, ქართულად არ საუბრობს და მათი ხმა გადაფარულია თარგმანით);
- გაშუქების ტონი - დადებითი, ნეიტრალური თუ უარყოფითი (გაშუქების ტონის შეფასებისას ყურადღება ექცევა როგორც ინფორმაციის/ტექსტის შინაარსს, ასევე კონტექსტსა და ვიზუალურ მასალას).

ახალი ამბების მონიტორინგის თვისებრივი კომპონენტი მოიცავს შემდეგს:

- ბალანსი - სიუჟეტებში გადმოცემული ინფორმაცია რამდენად დაბალანსებულადაა წარმოდგენილი, ანუ რამდენად აქვთ მაყურებლებს საშუალება, საკითხს სხვადასხვა კუთხით შეხედოს და საკუთარი აზრი ჩამოაყალიბოს. ამ შემთხვევაში ყურადღება ექცევა სიუჟეტში გამოყენებულ ინფორმაციის წყაროებს და მათი წარმოდგენის ინტენსივობას;
- სიზუსტე - რამდენად თანმიმდევრულია ჟურნალისტის დასკვნები და სიუჟეტში წარმოდგენილი ინფორმაცია, რამდენად გვხვდება ფაქტობრივი შეცდომები და რამდენად შესაძლებელია ფაქტებისა და მოსაზრებების გამიჯვნა ერთმანეთისგან;
- კადრებით ან მუსიკით მანიპულაცია - რამდენად გამოიყენეს კადრები/მუსიკა კონკრეტული (დადებითი ან უარყოფითი) შთაბეჭდილების შესაქმნელად/გასაძლიერებლად;
- ჟურნალისტების ტექსტები მონიტორინგის სუბიექტებზე საუბრისას - შესავალი თუ დასკვნები;
- უცხოელი აქტორების მიერ საქართველოს საარჩევნო პროცესის ან საარჩევნო სუბიექტების მიმართ მხარდაჭერის ან დისკრედიტაციის გაშუქების შემთხვევები.

ანგარიშში წარმოდგენილია მოცემულ პერიოდში თითოეულ არხზე დაკვირვების შედეგი აღნიშნული რაოდენობრივი და თვისებრივი კომპონენტების გამოყენებით და გამოტანილია დასკვნების გაშუქების ტენდენციების შესახებ.

ძირითადი მიგნებები

2020 წლის 28 აგვისტოდან 7 ოქტომბრამდე პერიოდში დაკვირვების ქვეშ მყოფი თორმეტი სატელევიზიო არხის საღამოს მთავარ საინფორმაციო გამოშვებებში გამოიკვეთა შემდეგი ძირითადი მიგნებები:

- თემატური მონიტორინგის პირველ საანგარიშო პერიოდთან შედარებით, რომელიც ზაფხულს მოიცავდა, მნიშვნელოვნად გაიზარდა არჩევნებთან დაკავშირებული საკითხების გაშუქების დრო არხებზე. მიუხედავად ამისა, უცხოელი აქტორების გაშუქების წილი უმეტესად იგივე დარჩა (4-17%).
- 28 აგვისტოდან 7 ოქტომბრამდე პერიოდში მომხდარი მოვლენების გათვალისწინებით, ყველაზე ხშირად გაშუქებული უცხოელი აქტორები ევროკავშირი, რუსეთი, აშშ და ნატო იყვნენ. ზოგი არხის შემთხვევაში, წინასაარჩევნო კვლევის ჩამტარებული უცხოური კვლევითი ორგანიზაციები და კვლევების დამკვეთი საერთაშორისო ორგანიზაციები.
- მონიტორინგის მეორე საანგარიშო პერიოდში წინ წამოიწია რუსეთის მხრიდან საქართველოს შიდა პროცესებში ჩარევის თემა. თითქმის ყველა არხზე ყურადღება გამახვილდა რუსეთის კიბერთავდასხმაზე ლუგარის ლაბორატორიაზე, რუსეთის მხრიდან დეზინფორმაციის საფრთხეებზე, საქართველოს კიბერუსაფრთხოების ფორუმზე, რუსეთის კავშირებზე „პატრიოტთა ალიანსთან“ და სხვა ადგილობრივ სუბიექტებთან.
- ამავე თემასთან კავშირში, „პატრიოტთა ალიანსის“ ბანერის შესახებ სიუჟეტებში საუბარი იყო, ერთის მხრივ, რუსეთის ინტერესებზე ქვეყანაში ანტითურქული განწყობების გასაღვივებლად, და, მეორეს მხრივ, თურქეთის ეკონომიკურ ექსპანსიაზე.
- კიდევ ერთი თემა, რომელიც ბევრ არხზე „რუსულ პროექტად“ გაშუქდა, დავით გარეჯის საქმე იყო. სატელევიზიო არხები რუსეთს უკავშირებდნენ ამ თემის წამოწევას. თუკი ოპოზიციურად განწყობილი არხები სომხეთ-აზერბაიჯანს შორის დაძაბული ვითარების ფონზე ამ თემის წამოწევას რუსეთის დაკვეთად აღიქვამდნენ, მმართველი გუნდისადმი ლოიალურად განწყობილი არხები ამ საქმის განხილვას წინა ხელისუფლების დისკრედიტაციისთვის იყენებდნენ და მას ასევე რუსეთის ინტერესების გატარებაში ადანაშაულებდნენ.
- ისევე, როგორც მონიტორინგის პირველ საანგარიშო პერიოდში, გაგრძელდა რუსეთთან კავშირების გამოყენება პოლიტიკური ძალების დისკრედიტაციისთვის, რასაც ვხვდებოდით როგორც მმართველი გუნდის, ასევე ოპოზიციის შემთხვევაში. რუსეთთან კავშირი უარყოფით გავლენას ახდენდა პოლიტიკური სუბიექტების რეპუტაციაზე.
- მეორეს მხრივ, დასავლელი აქტორები - ელჩები, ევროპარლამენტარები, კონგრესმენები წარმოდგენილნი იყვნენ, როგორც ავტორიტეტული და ანგარიშგასაწევი პირები. მათი განცხადებებისა და რეკომენდაციების ინტერპრეტირებისას ზოგი მედია მთავრობის მიმართ მხარდაჭერას უსვამდა ხაზს, ზოგი კი მთავრობის კრიტიკასა და წინასაარჩევნო პროცესში ხარვეზების მითითებაზე ამახვილებდა ყურადღებას.
- ისევე, როგორც პირველ საანგარიშო პერიოდში, უცხოელი აქტორების გაშუქება არხების სარედაქციო პოლიტიკის პოლიტიკურ პოლარიზებას უკავშირდებოდა.

ძირითადი მიგნებების შესახებ ინფორმაცია, უფრო დეტალურად, ქვემოთაა შეჯამებული არხების მიხედვით.

საზოგადოებრივი მაუწყებლის პირველი არხი

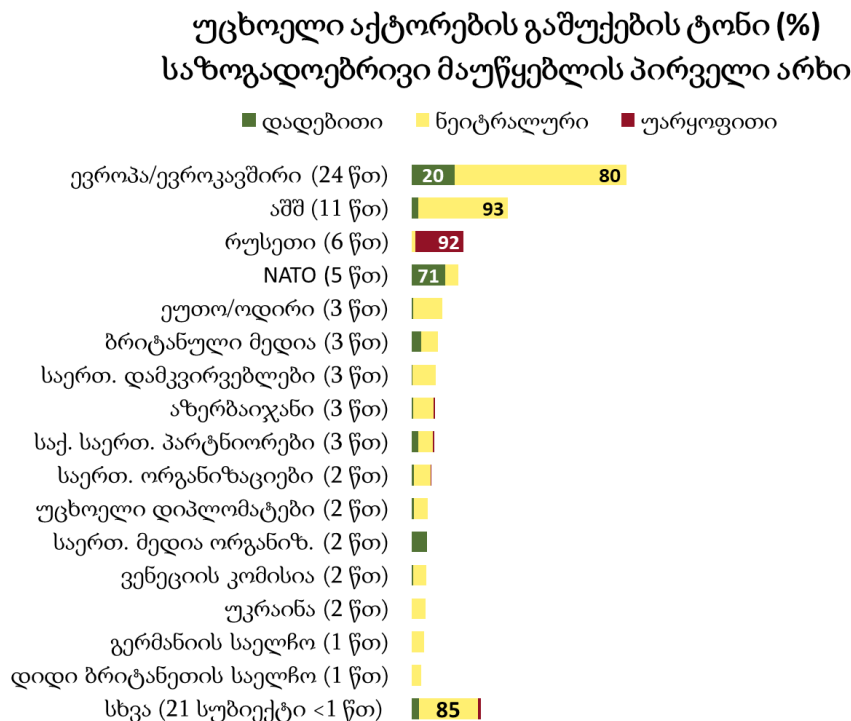
28 აგვისტოდან 7 ოქტომბრამდე პერიოდში საზოგადოებრივი მაუწყებლის პირველი არხის საღამოს მთავარ საინფორმაციო გამოშვებებში არჩევნების თემის გაშუქებას 12 საათი და 3 წუთი დაეთმო. აქედან უცხოელი აქტორების გაშუქების წილი 11% იყო. სიუჟეტების დაახლოებით მეოთხედი (25 სიუჟეტი 99-დან), რომელიც უცხოელ აქტორებს ეხებოდა ან მათზე საუბრობდა, გადაცემის პირველ ხუთ სიუჟეტად გავიდა.

ძირითადი თემები, რომლებზე საუბრისასაც უცხოელი აქტორების გაშუქება მოხდა: ევროპარლამენტართა გზავნილები და მათზე გამოხმაურება, კენჭისყრა ევროპარლამენტში, ევროპარლამენტის რეგულაცია საქართველოსა და ევროკავშირს შორის ასოცირების შეთანხმების განხორციელების შესახებ და მასზე გამოხმაურება, აშშ სახელმწიფო მდივნის მაიკ პომპეოს გზავნილი არჩევნებზე საერთაშორისო დამკვირვებლების ჩამოსვლის მნიშვნელობის შესახებ, მსოფლიო პანდემია და არჩევნები, საერთაშორისო დამკვირვებლების ჩამოსვლა არჩევნებზე, საქართველოს პრემიერმინისტრის ონლაინ მიმართვა გაეროს გენერალურ ასამბლეაზე, გიორგი გახარია სატელეფონო საუბარი აშშ პრეზიდენტის მრჩეველთან, კიბერუსაფრთხოების ფორუმი, პოლიტიკური პარტიების ქცევის კოდექსი, საპარლამენტო არჩევნები 2020, ოპოზიციური პარტიების შეკრება, საქართველოს პრემიერმინისტრის ვიზიტი ბრიუსელში, Emerging Europe-ის სტატია სტარტაპებზე საქართველოში.

საქართველოს საპარლამენტო არჩევნებისა და წინასაარჩევნო პროცესების კონტექსტში, 28 აგვისტოდან 7 ოქტომბრამდე პერიოდში, პირველ არხზე ყველაზე ხშირად ევროპასთან და ევროკავშირთან დაკავშირებული აქტორები გაშუქდნენ. მომდევნო ყველაზე ხშირად გაშუქებული აქტორები იყვნენ აშშ-ს წარმომადგენლები (როგორც აშშ-ს სახელმწიფო დეპარტამენტის და კონგრესის წარმომადგენლები, ასევე, საქართველოში აშშ-ს საელჩო და ელჩი), რუსეთი და რუსეთის წარმომადგენელი აქტორები და ნატო. დანარჩენ სუბიექტებს სამი წუთი ან უფრო ნაკლები დრო დაეთმო. გაშუქების წილი უმეტესად ირიბ საუბარს წარმოადგენდა. თუმცა, აშშ-ს ელჩს, ევროპარლამენტარებს, ევროკავშირის დელეგაციის წარმომადგენლებს საქართველოში, საერთაშორისო დამკვირვებლებსა და ნატოს წარმომადგენლებს პირდაპირი საუბრის საშუალებაც მიეცათ.

რაც შეეხება უცხოელი აქტორების გაშუქების ტონს, ევროპისა და ევროკავშირის შემთხვევაში გაშუქების მეხუთედი დადებითი იყო, დანარჩენი - ნეიტრალური. (დიაგრამა 1) გაშუქება უმეტესად დადებითი იყო ნატოს შემთხვევაში, რაც ძირითადად პრემიერმინისტრის ბრიუსელში ვიზიტისას ნატოს გენერალური მდივნის საუბარს უკავშირდება. გაშუქების უარყოფითი წილით გამოირჩევა რუსეთი, მასზე საუბრის 92% უარყოფითი ტონით შეფასდა.

დიაგრამა 1: უცხოელი აქტორების გაშუქების ტონი საზოგადოებრივი
მაუწყებლის პირველ არხზე

რუსეთი და მასთან დაკავშირებული აქტორები ძირითადად უარყოფითად შუქდებოდნენ საქართველოსთან მიმართებით. საარჩევნო სუბიექტები ღიად აფიქსირებდნენ ნეგატიურ დამოკიდებულებას რუსეთის მიმართ იმისთვის, რომ ხაზი გაესვათ საკუთარი პოლიტიკური პარტიის საგარეო ორიენტაციისათვის. მაგალითად, „ლელო საქართველოსთვის“ წევრი, თამარ ბელქანია წინასაარჩევნო დაპირების სახით საუბრობდა საქართველო-რუსეთის ურთიერთობაზე: „რუსეთი, რომელიც ოკუპანტია, ძალიან ძლიერია საერთაშორისო ორგანიზაციებში და ჩვენ გავააქტიურებთ თემას, რომ საქართველო დაჯდეს მოლაპარაკების მაგიდასთან პირისპირ აფხაზებთან და ჩვენ ღირსეულად დავიბრუნოთ ჩვენი იდენტობის ნაწილი.“ (26 სექტემბერი)

გარდა ამისა, რესპონდენტები ხშირად ახდენდნენ ოპონენტი საარჩევნო სუბიექტების ასოცირებას რუსეთთან მათი დისკრედიტაციის მიზნით. მაგალითად, „ევროპული საქართველოს“ წევრის, ოთარ კახაძის კომენტარი: „ქართული ოცნება ატარებს უთავმოყვარეო და უპრინციპო პოლიტიკას რუსეთთან მიმართებაში. ჩვენ არ ვართ სანქციების მოთხოვნის ნაწილში უკრაინის მხარდამხარ, საერთაშორისო დღის წესრიგში საქართველოს საკითხი არის უკანა პლანზე გადაწეული, ეს არის უკანგადადგმული ნაბიჯი.“ (26 სექტემბერი)

პირველ არხზე გაშუქდა კიბერუსაფრთხოების ფორუმი, რომლის დროსაც ყურადღება გამახვილდა ამ თემის წინასაარჩევნო მნიშვნელობასა და რუსეთის მხრიდან კიბერშეტევების საფრთხეებზე. სხვადასხვა სიუჟეტში, საარჩევნო სუბიექტების მხრიდან (როგორც „ქართული ოცნების“, ასევე ოპოზიციური პარტიების მხრიდან) საუბარი იყო რუსეთის

მხრიდან 2020 საპარლამენტო არჩევნების პროცესში ჩარევისა და კიბერშეტევების განხორციელების მცდელობებზე. მაგალითად, 22 სექტემბრის სიუჟეტში ჟურნალისტი საუბრობდა „ლეიბორისტული პარტიის“ ლიდერის, შალვა ნათელაშვილის პოზიციაზე აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით: „[შალვა ნათელაშვილმა] განაცხადა, რომ მიმართავს აშშ-ის მთავრობასა და ევროკავშირს და სთხოვს, ვლადისლავ სურკოვს ფინანსური და დიპლომატიური სანქციები საქართველოს საარჩევნო პროცესში ჩარევის გამო დააკისროს.“ 25 სექტემბრის სიუჟეტში კი საგარეო საქმეთა მინისტრი, დავით ზალკალიანი ხაზს უსვამს კიბერუსაფრთხოების მნიშვნელობას რუსეთის მხრიდან მომავალი საფრთხეების გათვალისწინებით: „კიბერუსაფრთხოება პანდემიის პერიოდში, როცა ვირტუალურ კომუნიკაციებზე დამოკიდებულება გაზრდილია, კიდევ უფრო აუცილებელი გახდა. სამწუხაროდ, ყველა ვხედავთ, რომ რუსეთის ფედერაცია ამ რთულ პერიოდშიც კი პოლიტიკური დივიდენდების მოსაპოვებლად აგრძელებს აგრესიულ ქმედებას, დეზინფორმაციის გაზრდით და საქართველოს წინააღმდეგ პროპაგანდით.“

29 სექტემბრის სიუჟეტში „პატრიოტთა ალიანსის“ წინასაარჩევნო ბანერების შესახებ, სადაც ოკუპირებული რეგიონების მსგავსად წითლად იყო გაფერადებული აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკა, განხილული საკითხი საქართველოს შიდა პროცესებში რუსეთის ჩარევაზე მიანიშნებდა. ამ ფაქტთან დაკავშირებით პოზიცია დააფიქსირა მმართველმა პარტიამ და ამ ქმედებას რუსეთის დაკვეთა უწოდა („...ბათუმში ჩვენ მაინცდამაინც ასეთი მესიჯები გავახმოვანოთ, რაც გულწრფელი გამოვლინება კი არ არის რაღაც პოლიტიკური ნების, გულწრფელი მესიჯ-ბოქსი კი არ არის, პირდაპირ რუსული დაკვეთა“, მამუკა მდინარაძე). რუსეთი წარმოჩინდა ნეგატიურად, ვინაიდან ის ცდილობს ქვეყნის შიდა პოლიტიკაში ჩარევასა და განხეთქილების გაღვივებას. სიუჟეტში ასევე წარმოდგენილი იყო ირმა ინაშვილი, რომელიც თურქეთს ასახელებდა მთავარ საფრთხედ საქართველოსა და კონკრეტულად აჭარისათვის. შესაბამისად, თურქეთი უარყოფითად წარმოჩინდა, როგორც ეკონომიკური ექსპანსიის განმახორციელებელი („ეს არის აჭარაში თურქული ეკონომიკური და იდეოლოგიური ექსპანსია“, ირმა ინაშვილი). რუსეთთან აფილირებით „პატრიოტთა ალიანსის“ დისკრედიტაციაც ხდებოდა, რადგანაც მას რუსეთის დაკვეთის შესრულებაში ადანაშაულებენ და მათი წინასაარჩევნო ბანერებიც ჩამოხსნეს, რადგან საზოგადოებისგან მკვეთრად ნეგატიური პასუხი მოჰყვა.

რუსეთისაგან განსხვავებით, დასავლელი აქტორები, ევროკავშირის წარმომადგენლები, ასევე აშშ-ს წარმომადგენლები ძირითადად წარმოდგენილნი იყვნენ, როგორც ავტორიტეტები, რომელთა მოსაზრებებსაც განსაკუთრებული მნიშვნელობა უნდა ენიჭებოდეს.

მთელ რიგ სიუჟეტებში აშშ ელჩი კელი დეგნანი წარმოჩენილია დადებითი კუთხით, როგორც ქვეყანაში მიმდინარე პროცესებით დაინტერესებული პირი. ელჩი მუდმივად ხაზს უსვამდა პარლამენტის უფრო მეტად წარმომადგენლობითობისა და ქართველი ამომრჩევლის ინფორმირებულობის საჭიროებას, ასევე პარტიების ქცევის კოდექსში ასახული პრინციპების შესრულების აუცილებლობას, რაც თავისუფალი, სამართლიანი და გამჭვირვალე არჩევნების ჩატარებას შეუწყობს ხელს. აშშ ელჩთან ერთად, მონიტორინგის ამ საანგარიშო პერიოდში შუქდებოდნენ გერმანიის ელჩი და ევროკავშირის ელჩი. ისინიც საუბრობდნენ წინასაარჩევნო გარემოს პოლარიზების პრობლემატიკაზე და ხაზს უსვამდნენ, რომ წინასაარჩევნო პერიოდში დაფიქსირებული დარღვევები ნეგატიურად აისახება არჩევნების პროცესზე.

2020 წლის საპარლამენტო არჩევნებზე ეუთო/ოდირის მიერ დაანონსებული გრძელვადიანი და მოკლევადიანი სადამკვირვებლო მისიები გაშუქებულია, როგორც მნიშვნელოვანი როლის მქონე არჩევნების პროცესის დემოკრატიულად და გამჭვირვალედ ჩატარებაში.

ევროპარლამენტის რეზოლუციასთან დაკავშირებით ევროპარლამენტარების გზავნილებს რაც შეეხება, წარმოდგენილი იყო როგორც საქართველოს ქება, ასევე კრიტიკა, რეკომენდაციები და ევროპარლამენტარების მხარდაჭერა საქართველოს ევროპული მისწრაფებების მიმართ. საზოგადოებრივ მაუწყებელზე გარკვეულწილად გაშუქებული იყო ორივე მხარე - მხარდაჭერა, რასაც ხელისუფლება ევროპარლამენტარების გზავნილებში ხედავდა, ასევე კრიტიკა, რაზეც ოპოზიცია ამახვილებდა ყურადღებას - აპოლიტიკური სასამართლოს მნიშვნელობის ხაზგასმა და მედია მფლობელების წინააღმდეგ პოლიტიკურად მოტივირებული საქმეების აღძვრისგან თავშეკავება. ამასთანავე, არხმა გადმოსცა ევროპარლამენტარ მარინა კალიურანდის ინტერვიუც, რომლის მიხედვითაც, ევროპარლამენტის რეზოლუციაში ზუსტად ის იყო ნათქვამი, რისი თქმაც მათ სურდათ და დამატებითი გზავნილების მიება აზნაცებს შორის საჭირო არ იყო.

მომხმეში ხშირი იყო პოლიტიკური სუბიექტების მიერ უცხოელი აქტორების გამოყენება საგარეო ორიენტაციის დასაფიქსირებლად ან საკუთარი იდეის, არგუმენტის გასამყარებლად. აღნიშნული ხშირად გხვდებოდა რუბრიკაში „არჩევნები 2020“, ასევე, პარტიების საარჩევნო პროგრამების პრეზენტაციისას. 2 ოქტომბრის სიუჟეტში „ქართული ოცნების“ საარჩევნო პროგრამის შესახებ მმართველი პარტიის მუშაობის დადებითად წარმოსაჩენად და ოპოზიციის დისკრედიტაციისთვის გამოყენებული იყო გარე აქტორები. სიუჟეტი დაბალანსებული იყო წყაროების მხრივ, თუმცა, მისი შესავალია და მმართველი პარტიის მხრიდან გაჟღერებული დადებითი ასპექტები ჩრდილავდა შემდგომში ოპოზიციის კრიტიკას. ჟურნალისტიც აღნიშნავდა, „მმართველი პარტიის თავმჯდომარემ თქვა, რომ ხელისუფლების მიერ მიღწეული პროგრესი სახეზეა, რასაც ქვეყნის სტრატეგიული პარტნიორები და საერთაშორისო საზოგადოება აღიარებს.“

აღსანიშნავია, რომ გარკვეული წარმოდგენები საგარეო სუბიექტების შესახებ უმეტესად ცალკეული რესპონდენტებსა და მათ კომენტარებზე დაყრდნობით იყო შექმნილი (მაგალითად, ის, რომ ამერიკის შეერთებული შტატები და ევროკავშირის ქვეყნები ავტორიტეტებს წარმოადგენს, ხოლო რუსეთთან ასოცირებით საარჩევნო სუბიექტების დისკრედიტაცია ხდება). უშუალოდ საინფორმაციო გამოშვების წამყვანებისა და ჟურნალისტების ტონი საგარეო აქტორების გაშუქებისას ძირითადად ნეიტრალური იყო და რესპონდენტთა განცხადებების პერეფრაზს წარმოადგენდა. სიუჟეტებში უმეტესად დაცული იყო წყაროთა ბალანსი, რაც მაყურებელს აძლევდა საშუალებას, გაშუქებულ საკითხთან დაკავშირებით განსხვავებულ პოზიციებს გაცნობოდა. თუმცა, იყო ისეთი შემთხვევებსაც, როცა წყაროების რაოდენობა და გაშუქების ინტენსივობა ბალანსის ნაკლებობის განცდას ტოვებდა.

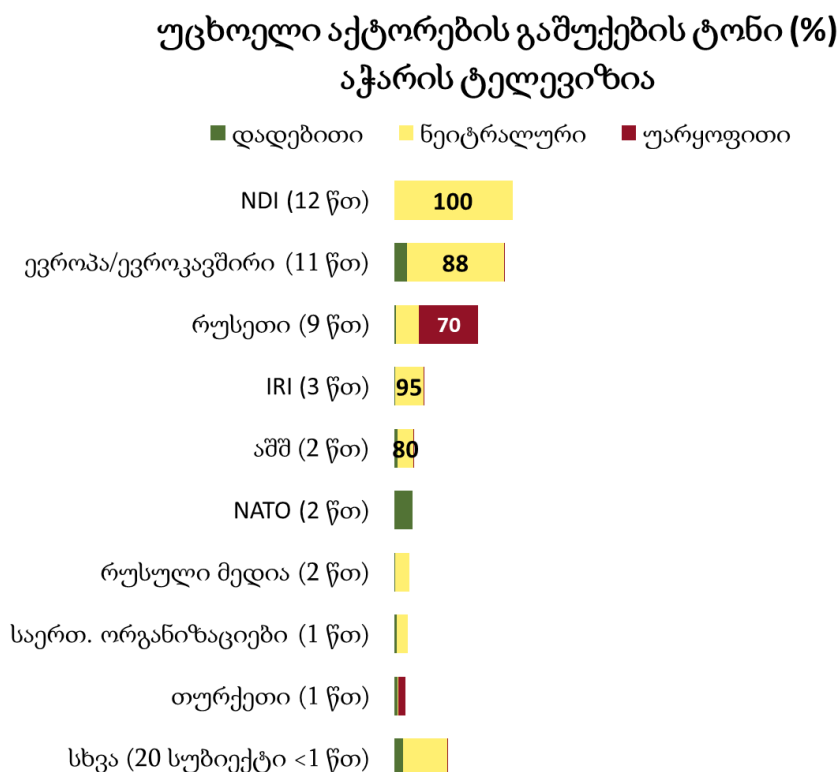
აჭარის ტელევიზია

28 აგვისტოდან 7 ოქტომბრამდე პერიოდში აჭარის ტელევიზიის საღამოს მთავარ საინფორმაციო გამოშვებაში საარჩევნო თემატიკას 8 საათი და 41 წუთი დაეთმო და მისი მხოლოდ 9% მოიცავდა უცხოელი აქტორების გაშუქებას. უცხოელი აქტორების გაშუქება სიუჟეტების უმრავლესობის შემთხვევაში (31 სიუჟეტი 50-დან) გადაცემის დასაწყისში, პირველ ხუთ სიუჟეტში ხდებოდა.

ძირითადი თემები, რომლებთან დაკავშირებითაც უცხოელი აქტორები შუქდებოდნენ იყო შემდეგი: ევროპარლამენტის რეზოლუცია, ვენეციის კომისიის დასკვნის მიღებამდე კანონპროექტის მიღება, პრემიერმინისტრის შეხვედრა ნატოს გენერალურ მდივანთან, პარლამენტის მუშაობის დასასრული, ყარაბაღის კონფლიქტის გავლენა საქართველოზე, საარჩევნო მედიამონიტორინგის შუალედური შედეგები, „პატრიოტთა ალიანსის“ ბანერები, წინასაარჩევნო კვლევები, საარჩევნო მართონი, პატრიოტთა ალიანსის რუსული დაფინანსება, ინტერვიუ „პატრიოტთა ალიანსის“ ყოფილ წევრ მერაბ ბლადაძესთან, რას ფიქრობს ხალხი რუსულ საფრთხეზე, მთავრობა კიბერუსაფრთხოებას გააძლიერებს, წინასაარჩევნო მემორანდუმი.

გარე აქტორების გაშუქების სიხშირის მიხედვით, ყველაზე მეტი დრო NDI-ს დაეთმო, რაც მხოლოდ 12 წუთი იყო. გარდა ამისა, 3 წუთზე მეტი დროის განმავლობაში გაშუქდა ევროკავშირი, რუსეთი და IRI. (დიაგრამა 2) გაშუქების ტონის თვალსაზრისით, თვალშისაცემი იყო რუსეთის უარყოფითად გაშუქება. დანარჩენი სუბიექტები ან ნეიტრალურად, ან მცირე დოზით, დადებითად შუქდებოდნენ (მაგალითად, ევროკავშირი).

დიაგრამა 2: უცხოელი აქტორების გაშუქების ტონი აჭარის ტელევიზიაზე

რუსეთი ძირითადად უარყოფითად იყო წარმოჩენილი, რუსეთთან ასოცირება დისკრედიტაციას უდრიდა და ამ აქტორს სწორედ ამისთვის იყენებდნენ სიუჟეტების რესპონდენტები. მაგალითად, 28 სექტემბრის სიუჟეტში „ნაციონალური მოძრაობის“ წევრი თინა ბოკუჩავა ამბობდა: „საგანგაშოა, როდესაც რეგიონში ხდება ამგვარი ესკალაცია ორ მეზობელ სახელმწიფოს შორის. განსაკუთრებით საგანგაშოა ეს, როდესაც ხელისუფლებაში გყავს ისეთი ჯგუფი, რომელიც პირდაპირ პუტინის ინტერესების გამტარად არის აღიარებული მთელი ცივილიზებული სამყაროს მიერ“. 30 სექტემბრის სიუჟეტში ასევე „ნაციონალური მოძრაობის“ წევრი რომან გოცირიძის კომენტარი: „მეორე სიმბოლო ამ პარლამენტის არის გავრილოვი. აი, ამ დარბაზიდან შემოვიდა, ამ კარებიდან, და იმ კარებიდან მოხდა მისი გაპანდურება.“

დასავლელი აქტორები უმეტესად ნეიტრალურ ან დადებით კონტექსტში შუქდებოდნენ. ელჩებისა და საერთაშორისო პარტნიორების ხსენება უმეტესად ინფორმაციული ხასიათის იყო. ევროპელი აქტორები წარმოჩენილები იყვნენ როგორც ავტორიტეტული ფიგურები/ინსტიტუტები, რომელთა მოსაზრებები და განცხადებები ანგარიშგასაწევია. ევროპარლამენტის ანგარიშისა და რეზოლუციის შესახებ სიუჟეტებში წარმოდგენილი იყო როგორც მათი დადებითი შეფასება ქვეყანაში გატარებულ რეფორმებზე, ასევე ხარვეზები, მაგალითად, სასამართლო სისტემაში. იმ შემთხვევაში, როცა ევროპარლამენტარები კრიტიკულ განცხადებებს აკეთებდნენ, მმართველი პარტიის წარმომადგენლები თავის კომენტარებში მათ არაობიექტურობას უსვამდნენ ხაზს და დაახლოებას ოპოზიციასთან.

საერთაშორისო დამკვირვებლებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების შემთხვევაშიც გაშუქება უმეტესად დადებითი იყო. ისინი წარმოჩენილნი იყვნენ, როგორც მნიშვნელოვანი ფიგურები და რომელთა არჩევნებში ჩართულობას პოლიტიკური პარტიები და ცესკო მოითხოვდნენ და საჭიროდ მიიჩნევდნენ.

საქართველოს შიდა პროცესებში ჩარევის კუთხით „აჭარის ტელევიზიაზე“ გაშუქდა „პატრიოტთა ალიანსის“ ბანერების საკითხი, რომელშიც, ერთის მხრივ, საუბარი იყო თურქეთის მხრიდან ექსპანსიის საფრთხეზე და, მეორეს მხრივ, რუსეთზე, რადგან „პატრიოტთა ალიანსის“ ეს ქმედება რუსეთის ინტერესად იყო წარმოჩენილი. 29 აგვისტოს სიუჟეტში „ნაციონალური მოძრაობის“ წევრის კომენტარი: „პარტია, რომელსაც აქვს ამბიციის, რომ იჯდეს ქვეყნის პარლამენტში და ფინანსდება ოკუპანტი სახელმწიფოსგან და ამაზე სახელმწიფოს ოფიციალური წარმომადგენლები რეაგირებას არ აკეთებენ, კიდევ ერთხელ მიუთითებს იმაზე, რომ სწორედ ასეთ ანტისახელმწიფოებრივ ქმედებებს ახალისებს „ქართული ოცნება“.

ასევე, რუსეთის მხრიდან არჩევნებში ჩარევის საფრთხე, რომელზეც საარჩევნო მარათონის ოფიციალურად დაწყების შესახებ სიუჟეტში აშშ-ს ელჩმა ისაუბრა; კიბერსაფრთხეები რუსეთისგან, რასაც რამდენიმე სიუჟეტი შეეხო - „მთავრობა კიბერუსაფრთხოებას გააძლიერებს“, ინტერვიუ კიბერუსაფრთხოების ექსპერტთან.

რუსთავი 2

მონიტორინგის მეორე საანგარიშო პერიოდში რუსთავი 2-ის სადამოს მთავარ საინფორმაციო გამოშვებებში საარჩევნო თემის გაშუქებას სულ 13 საათი და 8 წუთი დაეთმო. აქედან უცხოელი აქტორების გაშუქების წილი 17% იყო. სიუჟეტების უმრავლესობა (53 სიუჟეტი 86-დან), რომლებიც უცხოელ აქტორებზე საუბრობდა, გადაცემის პირველ ხუთ სიუჟეტს შორის გავიდა.

თემები, რომელთა გაშუქებისასაც არჩევნების კონტექსტში უცხოელ აქტორებზე საუბრობდნენ, შემდეგი იყო: რუსეთის ჰიბრიდული ომი, რუსული კიბერსაფრთხე, ზოგადად კიბერუსაფრთხოება, სოხუმი პატრიოტთა ალიანსის ვიზიტზე, კრემლი და პატრიოტთა ალიანსი, საარჩევნო მარათონი, სანდრო ბრეგაძისა და რუსეთის ფედერაციის საბჭოს დეპუტატის სატელეფონო საუბარი, დამოუკიდებელი კანდიდატები, დიპლომატიური კორპუსის მიერ საარჩევნო გარემოს შეფასება, ევროპარლამენტის რეზოლუცია, წინასაარჩევნო კვლევები, საერთაშორისო დამკვირვებლების ჩამოსვლის საკითხი და მაიკ პომპეოს კომენტარი, საარჩევნო ქცევის კოდექსი, დავით გარეჯის საკითხზე დაწყებული გამოძიების პოლიტიკური შეფასებები, ინტერვიუ სერგეი ლავროვთან, სადაც განხილული იყო სხვადასხვა პოლიტიკური სუბიექტის პოზიცია ლავროვის განცხადებაზე, რომ საქართველოში არსებობს პოლიტიკური ძალები, რომლებიც რუსეთთან ურთიერთობის ნორმალიზებაზე არიან თანახმა.

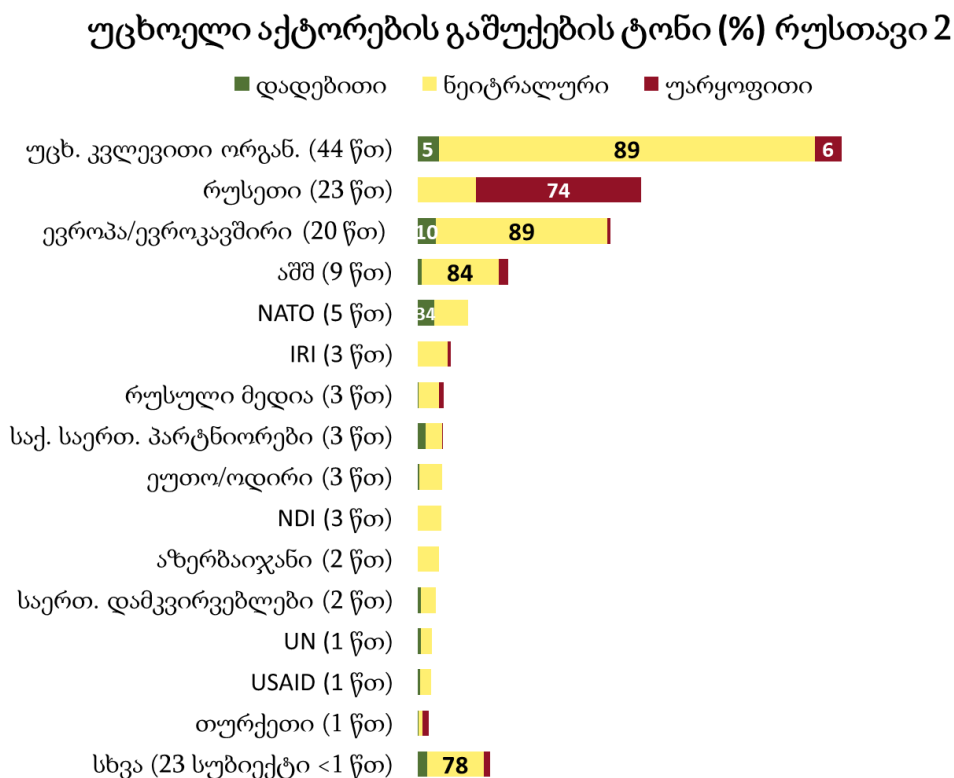
უცხოელი აქტორებიდან ყველაზე მეტი დრო უცხოურ კვლევით ორგანიზაციებს და, ზოგადად, წინასაარჩევნო კვლევებს დაეთმო, რომლებსაც ან უცხოური ორგანიზაციები ატარებდნენ, ან საერთაშორისო ორგანიზაციების დაკვეთით ტარდებოდა. ასეთ შემთხვევაში როგორც NDI და IRI, წინასაარჩევნო კვლევის დამკვეთები, ასევე ბრიტანული კომპანია Survation, რუსთავი 2-ის დაკვეთით კვლევის ჩამტარებელი, წარმოჩენილი იყვნენ, როგორც სანდო და ავტორიტეტული ორგანიზაციები.

მეორე სუბიექტი, რომელზე საუბარსაც რუსთავი 2-ის საინფორმაციო გამოშვებებში ხშირად ვხვდებოდით, რუსეთი იყო. მისი გაშუქების ტონი ხშირ შემთხვევაში (74%) უარყოფითად შეფასდა. (დიაგრამა 3) რუსეთი ნახსენები იყო, როგორც ოკუპანტი ქვეყანა, რომელიც შიდა პოლიტიკაში ჩარევას ცდილობს პატრიოტთა ალიანსის გამოყენებით. რუსეთთან დაკავშირებით ასევე საუბარი იყო ჰიბრიდულ ომზე, ლუგარის ლაბორატორიაზე თავდასხმასა და წინასაარჩევნო დეზინფორმაციაზე.

ევროკავშირი, აშშ და ნატო გაშუქების სიხშირით მომდევნო სუბიექტები იყო და მათი გაშუქების გარკვეული წილი დადებითი ტონითაც შეფასდა - 10% ევროკავშირის შემთხვევაში, 5% აშშ-ს შემთხვევაში და 34% ნატოს შემთხვევაში. (დიაგრამა 3) თუკი რუსეთი სიუჟეტებში წარმოდგენილი იყო, როგორც წინასაარჩევნოდ ჰიბრიდული ომის მწარმოებელი და დეზინფორმაციის გამავრცელებელი, დასავლელი აქტორები (აშშ და ევროპის ელჩები, ევროპარლამენტარები) წარმოჩენილნი იყვნენ, როგორ საქართველოში მიმდინარე პროცესებისადმი დაინტერესებული პირები და ეს დაინტერესება მიმართული იყო იქითკენ, რომ საქართველოს დემოკრატიული ფასეულობებისთვის არ გადაეხვია. რიგ სიუჟეტებში დასავლელი აქტორები წარმოჩენილნი არიან, როგორც ავტორიტეტული სუბიექტები, რომლებსაც მშვიდობიანი და დემოკრატიული წინასაარჩევნო გარემოს უზრუნველყოფა შეუძლიათ. მაგალითად, ბოლნისსა და მარნეულში „ქართული ოცნების“

და „ნაციონალური მოძრაობის“ აქტივისტებს შორის მომხდარი დაპირისპირების შესახებ სიუჟეტი (4 ოქტომბრის); ასევე, წყალტუბოში საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრებსა და თავმჯდომარეებს შორის ტრენინგის დროს მომხდარი დაპირისპირება (5 ოქტომბრის სიუჟეტი).

დიაგრამა 3: უცხოელი აქტორების გაშუქების ტონი რუსთავი 2-ზე

საინტერესოა, რომ რუსეთთან ასოცირება რუსთავი 2-ის საინფორმაციო გამოშვებებში კვლავ აღიქმებოდა, როგორც უარყოფითი ფაქტი, რასაც სხვადასხვა პოლიტიკურ ბანაკში მყოფი პირები ერთმანეთის დისკრედიტაციისთვის იყენებდნენ. მაგალითად, „ევროპული საქართველოს“ ლიდერის, სერგი კაპანაძის ციტატა 19 სექტემბრის სიუჟეტიდან: „პრორუსული ძალები, რომლებიც ამ ეტაპზე ღიად არიან დეკლარირებული პრორუსული პოლიტიკის მატარებლები, არიან ‘ქართული ოცნება’ და ‘პატრიოტთა ალიანსი’, ასევე ნინო ბურჯანაძე.“ „ქართული ოცნების“ წარმომადგენელი ირაკლი ბერაია იმავე სიუჟეტში: „ბოლშევიკებისა და კომუნისტების შემდეგ ამ ქვეყანაში ყველაზე მეტი რუსული საქმე გააკეთა ‘ნაციონალური მოძრაობის’ ხელისუფლებამ“.

19 სექტემბრის სიუჟეტში „კრემლი და არჩევნები“ საუბარი იყო რუსეთის მხრიდან 2020 საპარლამენტო არჩევნებში ჩარევის მცდელობებზე. ერთ-ერთი რესპონდენტი, საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე, არჩილ თალაკვაძე მიიჩნევდა, რომ რუსეთის საქართველოს არჩევნების ჩარევის მცდელობები ახალი არ არის, თუმცა, ხელისუფლება ყველაფერს აკეთებს იმისთვის, რომ დეზინფორმაცია არ გავრცელდეს: „რა თქმა უნდა,

ახალი არ არის, რომ რუსეთი ცდილობს, რაც უფრო მეტ წარმატებას აღწევს ჩვენი ქვეყანა, მით უფრო მეტად შეუშალოს ხელი ამ წარმატებებს. ამას აკეთებს დეზინფორმაციით, ამას აკეთებს მასთან დაკავშირებული ჯგუფების გააქტიურებით, მათ შორის პოლიტიკაში, მაგრამ ყველაფერს ვაკეთებთ იმისთვის, რომ ჩვენს მოქალაქეებს ჰქონდეთ ობიექტური ინფორმაცია და მიიღონ ინფორმირებული გადაწყვეტილებები.“

ზოგადად, რუსეთის მხრიდან ჩარევა და მის მიერ წარმოებული ჰიბრიდული ომი მონიტორინგის ამ საანგარიშო პერიოდში უფრო მეტად გაშუქდა რუსთავი 2-ზე. იყო სიუჟეტები ლუგარის ლაბორატორიაზე კიბერთავდასხმის შესახებ (მაგალითად, 5 სექტემბრის სიუჟეტი, სადაც ჟურნალისტები ამბობდნენ: „მორიგი რუსული კიბერშეტევა საქართველოზე“, „ექვი არავის ეპარება, რომ ქვეყნის ჯანდაცვის სამინისტროსა და ლუგარის ლაბორატორიის კომპიუტერულ სისტემებზე თავდასხმა სწორედ ჩრდილოელი მეზობლის მხრიდან განხორციელდა“). ეს საკითხები საქართველოში ჩატარებული კიბერუსაფრთხოების ფორუმის გაშუქებისასაც გაჟღერდა.

რუსეთის ჩარევაზე საუბარი პატრიოტთა ალიანსის აფხაზეთში ვიზიტისა და მათი შესაძლო რუსული დაფინანსების, ასევე ამ პარტიის ანტი-თურქული წინასაარჩევნო ბანერის გაშუქებისასაც იყო. ამ თემებთან კავშირში ამერიკელი კონგრესმენის კინზინგერის კომენტარიც გაშუქდა, რომელიც პარტიებს უცხოური ფინანსური მხარდამჭერების გასაჯაროებისკენ მოუწოდებდა.

იმედი

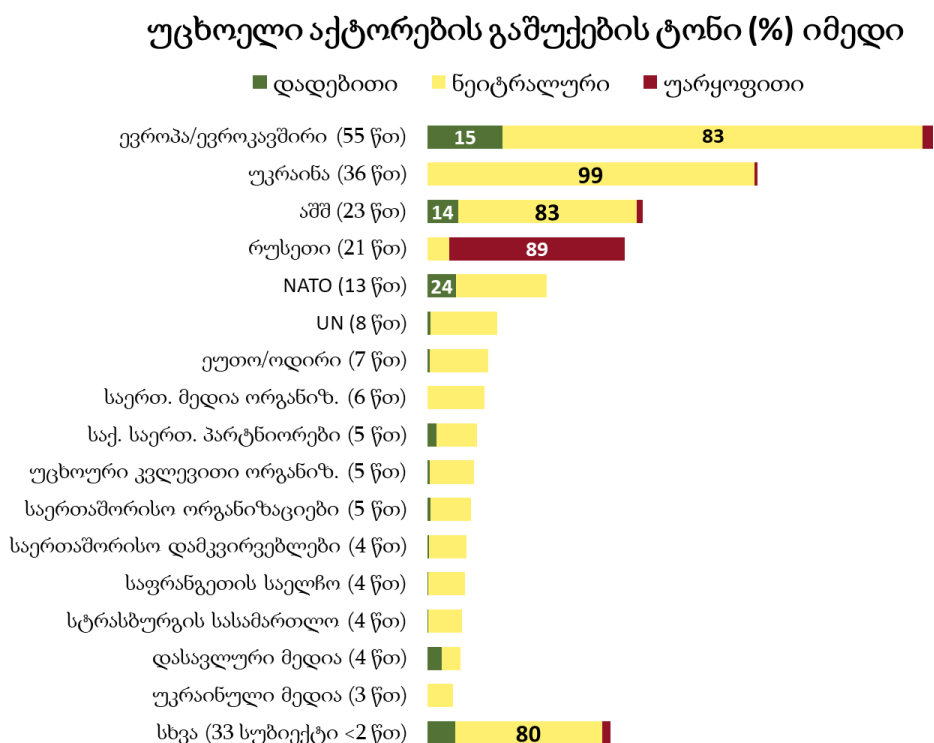
28 აგვისტოდან 7 ოქტომბრამდე პერიოდში იმედის საღამოს მთავარ საინფორმაციო გამოშვებაში არჩევნების თემას 21 საათი და 26 წუთი დაეთმო. უცხოელი აქტორები ამ დროის 17%-ის განმავლობაში გაშუქდნენ. მათი გაშუქება ძირითადად (76 სიუჟეტი 117-დან) გადაცემის დასაწყისში, პირველი ხუთი სიუჟეტის განმავლობაში ხდებოდა.

ძირითადი თემები, რომლებიც მეორე საანგარიშო პერიოდში არჩევნების კონტექსტში უცხოელი აქტორების გაშუქებას ეხებოდა, იყო: პატრიოტთა ალიანსის რუსული წყაროებით დაფინანსება, პატრიოტთა ალიანსის წინასაარჩევნო ბანერი, რომელიც თურქეთის მხრიდან მომავალ საფრთხეებზე მიუთითებდა, საერთაშორისო დამკვირვებლები არჩევნებზე, საარჩევნო კოდექსის ცვლილებები, პოლიტიკური პარტიების ქცევის კოდექსი, მაიკ პომპეოს წერილი და ევროპარლამენტის ანგარიში; ხშირი იყო სიუჟეტები მიხეილ სააკაშვილის შესახებ, მის კრახზე უკრაინაში და უკრაინელი პოლიტიკოსების კრიტიკაზე, ასევე, არაერთხელ გაშუქდა უცხოური გამოცემების სტატიები საქართველოზე, მაგალითად, The American Spectator-ის სტატია სააკაშვილზე, „ჰილლ“-ის სტატია, Freedom House-ის ანგარიში, Eurolatio საქართველოზე, მმართველი პარტიის წარმომადგენლის სტატია Emerging Europe-ში; გარდა ამისა, წინასაარჩევნო გარემო, პრემიერმინისტრისა და აშშ პრეზიდენტის მრჩეველის სატელეფონო საუბარი, პრემიერმინისტრის სიტყვა გაეროში, კიბერუსაფრთხოების ფორუმი, უორდროპის სტრატეგიული დიალოგი.

გაშუქების სიხშირის მიხედვით ყველაზე მეტი დრო ევროპას, ევროკავშირსა და მათთან დაკავშირებულ სუბიექტებს დაეთმო. სხვა არხებთან შედარებით, ამ არხზე დიდი იყო უკრაინის და მასთან დაკავშირებული აქტორების გაშუქებაც. გაშუქების სიხშირით მომდევნო ადგილზე აშშ-თან დაკავშირებული აქტორები, რუსეთი და ნატოა. დასავლელი აქტორების გაშუქებისას, ევროპის ქვეყნებისა და აშშ-ს ელჩებს, ევროკავშირის დელეგაციის წარმომადგენლებს, ევროპარლამენტარებს, ასევე უკრაინელ პოლიტიკოსებს ჰქონდათ საშუალება, კომენტარის სახით წარმოეჩინილყვნენ იმედის საინფორმაციო გადაცემებში. თუმცა, სხვა უცხოელ აქტორებზე ძირითადად ჟურნალისტები ან სხვა რესპონდენტები საუბრობდნენ.

უკრაინის დიდი დოზით გაშუქება უკავშირდება „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ პრემიერმინისტრობის კანდიდატის, მიხეილ სააკაშვილის შესახებ სიუჟეტებს. სააკაშვილზე საუბრისას ხშირად ხდებოდა მისი გარე აქტორად წარმოჩენა და იმაზე ხაზგასმა, რომ ის უკრაინის მოქალაქეა. აგრეთვე, იყო სიუჟეტები, რომლებიც მხოლოდ უკრაინელი ჟურნალისტების, პოლიტოლოგებისა და პოლიტიკოსების განცხადებებზე იყო აგებული, მწვავედ აკრიტიკებდა მიხეილ სააკაშვილის საქმიანობას უკრაინაში და „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ პრემიერმინისტრობის კანდიდატის დისკრედიტაციას ემსახურებოდა. მაგალითად, 31 აგვისტოს სიუჟეტში „უკრაინა სააკაშვილის წინააღმდეგ“ ვხვდებით პოლიტიკურ მეცნიერებათა კანდიდატის დიმიტრი სპივაკის კომენტარს: „ეს ერთადერთი შემთხვევაა, როდესაც ქვეყნის ექსპრეზიდენტს გააჩნია პოლიტიკური პარტია როგორც საქართველოში, ასევე უკრაინაში. პირველ რიგში, ის [მიხეილ სააკაშვილი] შორს ვერ გაფრინდება, ამიტომ არ იტიროთ, ვისაც გიყვართ და არ გაგიხარდეთ, ვისაც ის არ გიყვართ, ის სამუდამოდ არ გაფრინდება, ის ისევ მოფრინდება, რადგან ის წააგებს მორიგ არჩევნებს საქართველოში და დაბრუნდება უკრაინაში.“

დიაგრამა 4: უცხოელი აქტორების გაშუქების ტონი იმედზე

გაშუქების ტონის თვალსაზრისით, უარყოფითი ტონი რუსეთის შემთხვევაში სჭარბობს, რაც ძირითადად კიბერუსაფრთხოების თემის გაშუქებას, რუსეთის მხრიდან კიბერშეტევების საფრთხეზე საუბარს, ასევე ნატოს გენერალურ მდივანთან შეხვედრაზე საქართველოს პრემიერმინისტრის საუბარს უკავშირდება. დადებითი ტონით გაშუქებული სუბიექტები ევროკავშირის, ევროპას, აშშ-სა და ნატოს წარმოადგენენ.

ზოგადად, იმედის სადამოს მთავარ საინფორმაციო გამოშვებებში დასავლელი აქტორები (ამერიკის შეერთებული შტატები და მასთან დაკავშირებული სხვადასხვა უწყება თუ პირი, ხშირ შემთხვევაში ამერიკის საელჩო და ელჩი, აგრეთვე, ევროკავშირი და ევროპელი დიპლომატები: გერმანიის ელჩი, საფრანგეთის ელჩი, შვეიცარიის ელჩი და ევროკავშირის ელჩი) ხშირად ჩანდნენ, როგორც ავტორიტეტული, ანგარიშგასაწევი პირები და ამის პარალელურად ხშირად იყო ხაზგასმა იმაზე, რომ მმართველი პარტია დასავლური ღირებულებების მატარებელია და დადებითი შეფასებები და მხარდაჭერა აქვს საერთაშორისო პარტნიორებისგან. ამ კუთხით მნიშვნელოვანია მმართველი პარტიის საარჩევნო პროგრამის პრეზენტაციის ვრცელი გაშუქება, რომელიც იმედმა და პოს ტვ-მ პირდაპირ ეთერში გადმოსცა და ორი დღის განმავლობაში აშუქებდა. ამ თემაზე ერთ-ერთი სიუჟეტი იყო „საქართველო-ევროკავშირი“, რომელშიც ხაზი გაესვა ქართული ოცნების ევროპულ მისწრაფებებს და კონკრეტულად იმას, რომ 2024 წელს საქართველო ევროკავშირის წევრობის სურვილს ოფიციალური განაცხადით დაადასტურებს და მომდევნო წლებში დაგეგმილი სამუშაოების შესრულების შედეგად ამისი მყარი საფუძველი ექნება.

მსგავს პათოსს იზიარებს რიგი სიუჟეტებისა იმედზე. მაგალითად, 4 ოქტომბრის სიუჟეტში „ჰილის სტატია“ ამერიკაში მოღვაწე პოლონელი მკვლევრის სტატიაა გაშუქებული, სადაც ის ქვეყანას, რეალურად კი ქვეყნის ხელისუფლებას აქებს: „ორ მთავარ მიზეზს დაგისახელებთ, თუ რატომ ვფიქრობ, რომ არჩევნები საქართველოში იქნება სამაგალითო დასავლეთისთვის: 1. შესაძლებელია არჩევნების ჩატარება გლობალური პანდემიის ეპოქაში. თუკი ქვეყანა შეძლებს პანდემიის სათანადო მართვას, რასაც სხვა ქვეყნებთან შედარებით საქართველოს მთავრობამ და ქართველმა ხალხმა ძალიან კარგად გაართვეს თავი. მეორე მიზეზია ის რეფორმები, რომლებიც საარჩევნო კანონმდებლობასა და კონსტიტუციაში გატარდა. როგორც სტატიაში ვწერ, ერთადერთი შემთხვევა საქართველოა, სადაც მთავრობამ დახურვის ნაცვლად ოპოზიციას სივრცე გაუხსნა. სწორედ ამ მიზეზების გამო ვთვლი, რომ საქართველო პოტენციურად იქნება ძალიან ღირებული მაგალითი სხვა ქვეყნებისთვის“.

უცხოურ გამოცემებში საქართველოს შესახებ სტატიებზე იმედის საინფორმაციო გამოშვებაში არაერთი სიუჟეტი მომზადდა, სადაც საქართველოსა და მისი ხელისუფლების ქება იყო წარმოდგენილი და ხაზი ესმებოდა მის მიღწევებს ქვეყნის შიგნით (მაგალითად, კოვიდ-19 პანდემიასთან გამკლავებას), ისე მის ევრო-ატლანტიკურ საგარეო კურსს.

2020 საპარლამენტო არჩევნების პროცესებზე გავლენის აღქმის თვალსაზრისით, აგვისტოს ბოლოსა და სექტემბრის დასაწყისში იმედზე გაშუქდა პატრიოტთა ალიანსის შესაძლო რუსული დაფინანსების საკითხი და ასევე მათი საარჩევნო პლაკატის თემა, რაც თურქეთის ექსპანსიას უკავშირდებოდა.⁶ ასევე გაშუქდა კიბერუსაფრთხოების ფორუმი, რომლის დროსაც საუბარი იყო (მათ შორის, აშშ ელჩის მიერ) რუსეთის მხრიდან კიბერშეტევებისა და დეზინფორმაციის საფრთხეებზე.

⁶ პატრიოტთა ალიანსის შესაძლო რუსულ დაფინანსებაზე სიუჟეტები სხვა არხებზე აგვისტოს ბოლო კვირის განმავლობაში აქტიურად შუქდებოდა. იმედზე ეს თემა შედარებით გვიან წარმოადგინეს.

იმედზე გვხვდებოდა აშშ-სა და ევროკავშირის წარმომადგენლეთა კომენტარები არჩევნების სამართლიანად და გამჭვირვალედ ჩატარების მნიშვნელობაზე, ეუთო/ოდირის სადამკვირვებლო მისიების რეკომენდაციები, თუმცა, უმეტესად ეს იყო დადებითი შეფასებები (მაგალითად, საარჩევნო კოდექსში განხორციელებული ცვლილებების დადებითად შეფასება), საერთაშორისო დამკვირვებლების ჩამოსვლის შესაძლებლობის შექმნა კოვიდ-19-ის გამო შექმნილ რთულ ვითარებაში. თუკი სხვა არხებზე შუქდებოდა ოპოზიციის თვალსაზრისი დასავლელი აქტორების მიერ გაკეთებულ მოწოდებებსა და გზავნილებში საქართველოსთვის გაფრთხილებისა და კრიტიკის შესახებ, ასევე არჩევნების დანახვა, როგორც მომავალი თანამშრომლობის გადაფასების ქვაკუთხედისა, იმედზე ეს ნაკლებად იყო წარმოდგენილი.

მთავარი არხი

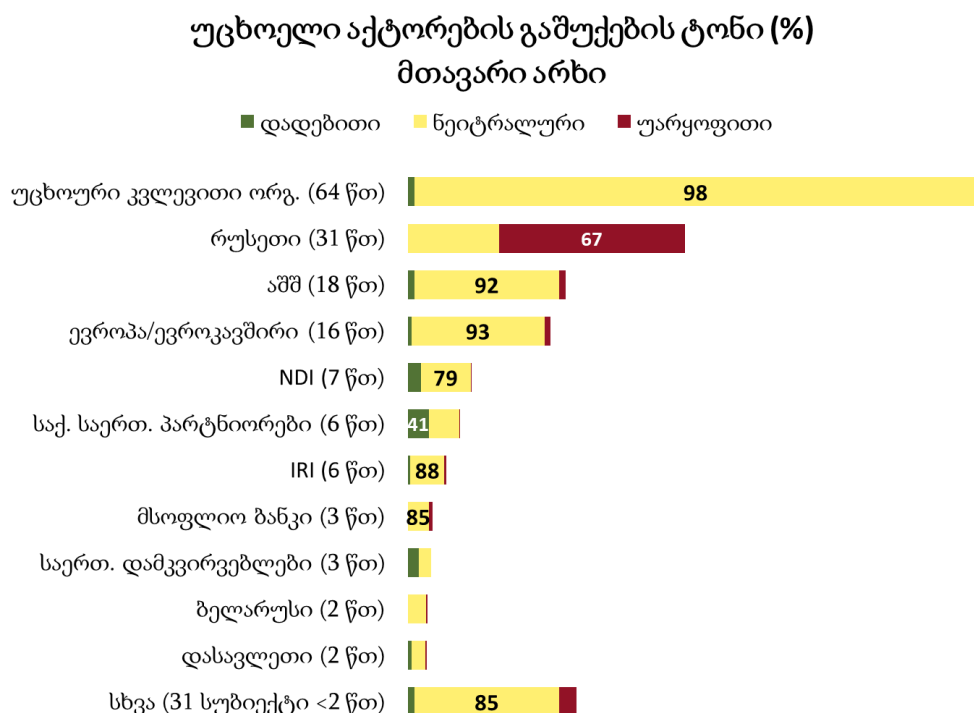
მონიტორინგის პერიოდში მთავარი არხის სადამოს მთავარ საინფორმაციო გამოშვებებში არჩევნების თემის გაშუქებას 28 საათი და 8 წუთი დაეთმო. აქედან უცხოელი აქტორების გაშუქების წილი მეთექვსმეტი (10%) იყო. 103 სიუჟეტიდან, რომლებშიც უცხოელი აქტორების გაშუქდნენ, ნახევარზე მეტი (55) გადაცემის დასაწყისში, პირველ ხუთ სიუჟეტს შორის იყო.

თემები, რომელთა გაშუქებისასაც უცხოელ აქტორებზე იყო საუბარი საქართველოს საპარლამენტო არჩევნებთან კავშირში, შემდეგი იყო: IPSOS-ის კვლევა და პოლიტიკური რეიტინგები, სხვა წინასაარჩევნო კვლევები, სანდრო ბრეგადის კავშირები რუსეთთან, ყოფილი ელჩების დიპლომატიური გზავნილები ვაშინგტონიდან, რუსეთის „ტროლების ქარხანა“ არჩევნებისთვის, დაპირისპირება მარნეულში, დავით გარეჯის საქმე, არჩევნები და კორონავირუსი, საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარის ონლაინ კონფერენცია დასავლეთის ყოფილ მაღალჩინოსნებთან, ივანიშვილისა და „ქართული ოცნების“ მმართველობის რვა წელი, ყურძნის ფასი, მომატებული ფასები საქართველოში, ოცნების ოცეული, ლარის გაუფასურება.

უცხოურ კვლევით ორგანიზაციებს თუ არ ჩავთვლით, მეორე საანგარიშო პერიოდში უცხოელი აქტორების გაშუქება „მთავარი არხის“ საინფორმაციო გამოშვებებში განსაკუთრებით ხშირი არ იყო. მათზე საუბარი უფრო იმ შემთხვევაში ხდებოდა, თუკი შესაძლებელი იყო მათი გამოყენება მმართველი გუნდის კრიტიკისათვის. შესაბამისად, ყველაზე მეტი დრო უცხოურ კვლევით ორგანიზაციებს და მათ მიერ წინასაარჩევნოდ ჩატარებული კვლევის შედეგებს დაეთმო, მათ შორის IPSOS-ის კვლევას, რომლის თანახმადაც „ქართული ოცნების“ რეიტინგი მაღალი არ არის. ასევე დიდი დრო დაეთმო რუსეთზე საუბარს, რომელიც ხშირად წარმოჩენილი იყო, როგორც ქვეყნის შიდა პოლიტიკაში ჩამრევი ძალა. რუსეთთან კავშირების ხაზგასმით ხდებოდა „ქართული ოცნების“ დისკრედიტაცია. კიდევ ორი უცხოელი აქტორი (ევროკავშირი და აშშ) იყო, რომელსაც შედარებით მეტი (10 წუთზე მეტი) დრო დაეთმო საანგარიშო თვე-ნახევრის განმავლობაში და მათი გაშუქება უმეტესად ნეიტრალური იყო. (დიაგრამა 5) უცხოელი აქტორების გაშუქებისას ჭარბობდა მათზე საუბარი ჟურნალისტების

ან სხვა რესპონდენტების მიერ. ზოგ შემთხვევაში სიუჟეტებში დიპლომატიებისა და ევროპარლამენტის წარმომადგენლების მხრიდან კომენტარებსაც ვხვდებით.

დიაგრამა 5: უცხოელი აქტორების გაშუქების ტონი მთავარ არხზე

აღსანიშნავია, რომ „მთავარი არხის“ ჟურნალისტები შესამჩნევად მიკერძოებულად აშუქებდნენ მიმდინარე მოვლენებს და, ზოგიერთ შემთხვევაში, საგარეო აქტორებსაც იყენებდნენ ამ მიზნის მისაღწევად. მათი მხრიდან ხშირი იყო საუბარი „ქართული ოცნების“ კავშირებზე რუსეთის ხელისუფლებასთან და მათი მხრიდან რუსეთის ინტერესების გატარებაზე. რუსეთის ხსენებით ხდებოდა „ქართული ოცნების“ დისკრედიტაცია. მაგალითად, 13 სექტემბრის სიუჟეტი: „იმ დროს, როდესაც უცხოეთიდან დაბრუნებულ საკუთარ მოქალაქეებს ორკვირიან კარანტინში ვკეტავთ, რატომ შემოვუშვით ქვეყანაში ათობით ათასი ტურისტი რუსეთიდან იმ დროს, როდესაც იქ კორონას გავრცელება სწორედ ახლა უმძიმეს სტადიაშია?“ ასევე, „ქართული ოცნების“ პროპორციული სიის წარდგენის შესახებ 11 სექტემბრის სიუჟეტში, საუბარი იყო დეპუტატობის კანდიდატების კავშირზე რუსეთთან: „არც ვიქტორ სანიკიძეს კალათბურთში და არც დავით კაჭარავას რაგბში და განსაკუთრებით ეროვნულ ნაკრებებში არავინ არაფერს უკარგავს, თუმცა, სოციალურ ქსელებში ამ სპორტსმენების დამოკიდებულება ოკუპანტი რუსების მიმართ არ გამოპარვიათ. დავით კაჭარავა ჯერ კიდევ ორი თვის წინ გადაცემაში „სპორტი დიდ ქალაქში“ ამბობდა, რომ რუსეთში წასვლას და კარიერის გაგრძელებას არ გამორიცხავდა.“

ამის კიდევ ერთი მაგალითია 27 სექტემბრის ვრცელი (12-წუთიანი) სიუჟეტი „ბიძინას ღიმილი“, რომელშიც არათუ ინფორმაციის ბალანსს ვხვდებით, სულაც სიუჟეტის ავტორი

თენგიზ გოგოტიშვილი ბიძინა ივანიშვილის სახით, პირველ პირში საუბრობს და სხვა საკითხებთან ერთად მის რუსეთთან კავშირსაც უსვამს ხაზს: „თქვენ კი გგონივართ ყველაფრის უფროსი, მაგრამ განა მართლა ჩემს თავში იხარშება ყველაფერი ის, რაც შემდეგ თქვენს თავს უნდა მოხდეს. მეც მყავს ნაჩაღნიკები და კურატორები. აბა, გეშვავთ ხუთი მილიარდი 90-იანების რუსეთში და ვნახავდი, როგორ დააღწევდით იმ წარსულს თავს... ამხანაგ გავრილოვს კიდევ ერთხელ რომ დაინახავთ პარლამენტის თავმჯდომარის სკამში, იცოდეთ ეგეც ბიძინაა, უფრო სწორედ, ვლადიმერ ვლადიმეროვიჩი, ბიძინას რევიზორად გამოგზავნილი და კარგად მოექცეო.“

საქართველოს საარჩევნო პროცესებში ჩარევის კუთხით, გაშუქდა რიგი საკითხებისა. მაგალითად, „ქართული მარში“ დაფინანსების საკითხი და მისი კავშირი რუსეთთან, რაზეც, 22 სექტემბრის სიუჟეტის მიხედვით, ექვები კგბ-ს ყოფილ პოლკოვნიკთან სანდრო ბრეგაძის სატელეფონო საუბრის შემდეგ გაჩნდა. სიუჟეტიდან რჩება შთაბეჭდილება, რომ არამარტო „ქართული მარში“, არამედ „პატრიოტთა ალიანსი“ და, მმართველი პარტიის არასათანადო რეაგირების შემთხვევაში, „ქართული ოცნებაც“ რუსული პროექტის ნაწილია. ჟურნალისტი: „ოპოზიციისთვის კი უდავოა ის ფაქტი, რომ ბრეგაძე და მისი პარტია კრემლის პროექტია, რასაც რამდენიმე დღის წინ გასაჯაროებული ჩანაწერებიც ადასტურებს, სადაც ბრეგაძე დავალებებს კგბ-ს ყოფილი კოლეგისგან იღებს.“ სალომე სამადაშვილი, „ნაციონალური მოძრაობა“: „ჩვენ ვიცით, რომ რუსეთის პოლიტიკურ პროექტს აქვს სხვადასხვა კომპონენტები საქართველოში, როგორც ქართული ოცნება, ასევე ქართული მარში, პატრიოტთა ალიანსი... მათ შორის არის, რა თქმა უნდა, როგორც ფინანსური კავშირები, ასევე პოლიტიკური კავშირები.“

ასევე, 24 სექტემბრის სიუჟეტი რუსეთის „ტროლების ქარხანაზე“ და სერგეი პრიგოჟინზე, რომელიც რუსეთის უდიდეს ტროლების ფაბრიკას ხელმძღვანელობს. სიუჟეტის თანახმად ამერიკა პრიგოჟინს ამერიკის არჩევნებში ჩარევას ედავება და საქართველოშიც არ გამორიცხავენ მისი „ტროლების ქარხნის“ გამოყენებას. სიუჟეტში რუსეთიცა და პრიგოჟინიც უარყოფითად არიან წარმოდგენილნი, როგორც სხვა ქვეყნის შიდა პოლიტიკაში ჩამრევი პირები, რომლებიც საქართველოშიც შეიძლება, იგივეს ეცადონ. სიუჟეტის ერთ-ერთი რესპონდენტი, მაგალითად, პაატა გაფრინდაშვილი, საქართველოს რეფორმების ასოციაციის დირექტორი, თავისი კომენტარით კიდევ უფრო ამძაფრებს საფრთხეს. გაფრინდაშვილი: „ეს არის შემოქმედი, რომელმაც ახალ სიმაღლეზე აიყვანა რუსეთიდან მომდინარე ჰიბრიდული საფრთხეები, კერძოდ, დეზინფორმაციისა და პროპაგანდის გავრცელება, ისე, რომ მან რეალური გავლენა იქონიოს ადამიანების აზროვნებაზე.“

„მთავარი არხის“ საინფორმაციო გამოშვებებში რამდენიმე სიუჟეტი მიემდვნა დავით გარეჯის თემას, გამოძიებას, რომელიც ორ ადამიანს არასწორი რუკების გამოყენებას ედავებოდა და ამ სიუჟეტების მთავარი ხაზიც რუსეთის ინტერესების გატარება იყო, რომ საკითხის წამოწევა რუსეთის მხრიდან მოდიოდა, მისი მიზანი აზერბაიჯანთან ურთიერთობის გაფუჭება და მიხეილ სააკაშვილის დადანაშაულება საქართველოს მიწების აზერბაიჯანისთვის გადაცემაში. ერთ-ერთი ამ სიუჟეტთაგანი იყო 7 ოქტომბრის სიუჟეტი „გარეჯის საქმე - რუსული სცენარი“, რომლის მიხედვითაც „ქართული ოცნება“ „პატრიოტთა ალიანსის“ სცენარით მოქმედებს და ამისი დასტურია ირმა ინაშვილის წინა წლის განცხადება, რომ სადემარკაციო-სადელიმიტაციო კომისია დანაშაულს სჩადიოდა.

რაც შეეხება, სხვა საგარეო აქტორებს, როგორიცაა ამერიკის შეერთებული შტატები და აშშ-ს ოფიციალური პირები, ევროკავშირის ქვეყნები და გავლენიანი საერთაშორისო

ორგანიზაციები, ისინი, როგორც წესი, ავტორიტეტის მქონე სუბიექტებად იყვნენ წარმოჩენილნი და სიუჟეტებში მათი ჩართვის მიზანი ან მმართველი გუნდის კრიტიკა ან მათი მეშვეობით რუსეთისა და საქართველოში რუსეთთან ასოცირებული ძალების უარყოფითად წარმოჩენა იყო. მაგალითად, 23 სექტემბრის სიუჟეტი „გზავნილი ვაშინგტონიდან“, სადაც საქართველოში აშშ-ს ყოფილი ელჩების National Interest-ში გამოქვეყნებულ გზავნილზე იყო საუბარი. ამ გზავნილით დიპლომატები საქართველოს ხელისუფლებას მიუთითებდნენ, თუ როგორ მოქცეულიყვნენ და გარკვეულწილად ესეც ქვეყნის წინასაარჩევნო პროცესებზე გავლენის მოხდენის მცდელობად აღიქმებოდა. თუმცა, არხი ამის გაშუქებაში უარყოფითად უფრო მმართველს გუნდს წარმოაჩენდა, ვიდრე უცხოელ აქტორებს.

„საქართველოს ბევრი უცხოელი მეგობარი შემფოთებულია რეფორმებთან დაკავშირებით ქვეყანაში ბოლო დროს მიმდინარე პროცესებით. ამან გამოხატულება ჰპოვა იმაში, რომ ასიგნებების კომიტეტმა დახმარებების 15 პროცენტი შეაჩერა, სანამ თბილისი დემოკრატიულ ინსტიტუტებს არ გაამღიერებს, მეტს არ გააკეთებს კორუფციის დამარცხებისთვის და უკეთ არ დაიცავს საქართველოში მოქმედ უცხოურ ბიზნესებს.“ ასეთი იყო ნაწყვეტი ამ გზავნილიდან.

ამავე სიუჟეტში აშშ-ს ელჩი საუბრობდა რუსეთის მხრიდან საქართველოს წინასაარჩევნო პროცესებში ჩარევის საფრთხეზე და დეზინფორმაციაზე რუსეთის მხრიდან. ამ შემთხვევაშიც უცხოელი აქტორი წარმოჩენილი იყო, როგორც ავტორიტეტის მქონე, სანდო ინფორმაციის წყარო.

ტვ პირველი

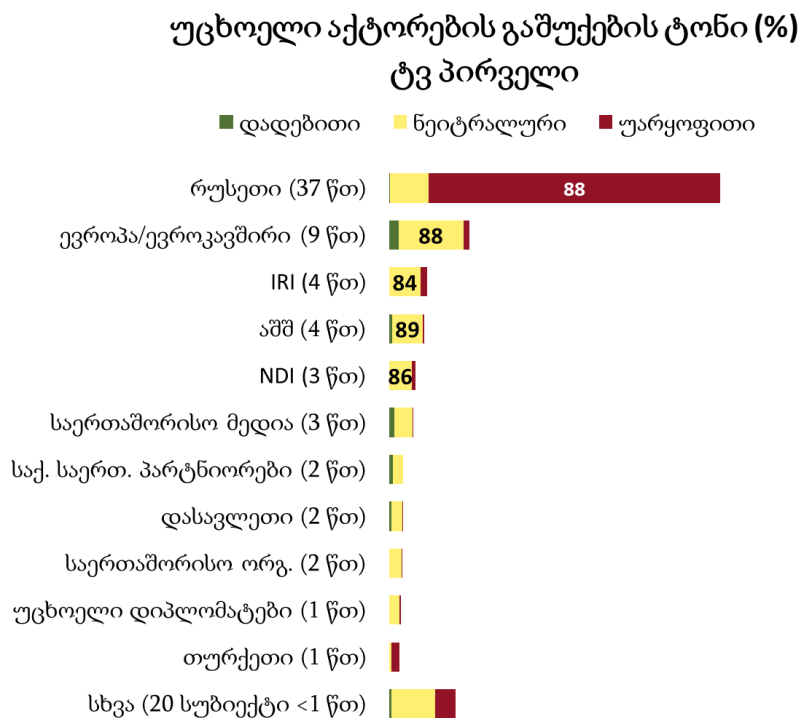
მონიტორინგის მეორე საანგარიშო პერიოდში ტვ პირველის საღამოს მთავარ საინფორმაციო გამოშვებაში საარჩევნო თემას 18 საათი და 10 წუთი დაეთმო. აქედან უცხოელი აქტორების გაშუქების წილი მხოლოდ 7% იყო. 53 სიუჟეტიდან, რომლებიც უცხოელ აქტორებს შეეხებოდა, ნახევარზე ოდნავ ნაკლები (25) გადაცემის დასაწყისში, პირველ ხუთ სიუჟეტად გავიდა.

თემები, რომელთა გაშუქებისასაც არჩევნების კონტექსტში უცხოელი აქტორები იყვნენ წარმოჩენილი, შემდეგი იყო: საერთაშორისო დამკვირვებლების დასწრება არჩევნებზე, „პატრიოტთა ალიანსის“ კავშირი რუსეთთან, რუსეთის კიბერთავდასხმა ლუგარის ლაბორატორიაზე, ივანიშვილის გარემოცვის მოსკოვური ტურნე, წინასაარჩევნო კვლევები და გადაუწყვეტელი ამომრჩევლის ფაქტორი, პარტიების პოლიტიკური რეიტინგები, ევროპარლამენტის ანგარიში და ევროპარლამენტარების განცხადებები საქართველოზე, ქართული ოცნება - ახალი დაპირებები, დაკავებების სერია დავით გარეჯის საქმეზე, პატრიოტთა ალიანსის კვლევა, რომელიც დასათაურებული იყო, როგორც „პოლიტიკური ომი ფარული ჩანაწერებით“, ხელისუფლების უარი ვენეციის კომისიას.

რუსეთია ის გარე აქტორი, რომლის შესახებაც „ტვ პირველის“ საინფორმაციო გამოშვებებში ბევრს საუბრობდნენ და უმეტესად ნეგატიურ ჭრილში (ქვემოთ მოცემული მაგალითები

კარგად განმარტავს რუსეთის შემთხვევაში გაშუქების ტონის ნეგატიურად შეფასებას). სხვა აქტორებს მონიტორინგის მეორე საანგარიშო პერიოდში 10 წუთზე ნაკლები დრო დაეთმოთ. (დიაგრამა 6) აქტორების მხრიდან პირდაპირი საუბრის წილი მინიმალური იყო და მხოლოდ დიპლომატებისა და ევროპარლამენტარების შემთხვევაში გვხვდებოდა. სხვა აქტორებზე საუბარი ჟურნალისტების და სიუჟეტის რესპონდენტების მიერ მიმდინარეობდა.

დიაგრამა 6: უცხოელი აქტორების გაშუქების ტონი ტვ პირველზე

„ტვ პირველის“ საინფორმაციო გამოშვებებში ხშირი იყო რუსეთის ხსენება ბიძინა ივანიშვილისა და მმართველ გუნდთან კავშირში იმ მიზნით, რომ მათი დისკრედიტაცია მომხდარიყო. მაგალითად, 14 სექტემბრის სიუჟეტი „ივანიშვილის გარემოცვის მოსკოვური ტურნე“, სადაც საუბარი იყო დოკუმენტებზე, რომელიც ადასტურებდა ბიძინა ივანიშვილის დეიდაშვილის, უჩა მამაცაშვილის ვიზიტებს მოსკოვში, რომ იგი თბილისიდან მოსკოვში 117-ჯერ ჩავიდა, მათ შორის, „გავრილოვის ღამის“ შემდეგ. ასევე, 29 სექტემბრის სიუჟეტი თეა წულუკიანის მიერ ძეგნილი ჰაკერის რუსეთისთვის გადაცემაზე სათაურით „წულუკიანის დაპირება და წამება რუსულ ციხეში“. ჟურნალისტის ტექსტიდან ცხადი იყო, რომ ცდილობდა წულუკიანის უარყოფითად წარმოჩენას, რადგან მან ძეგნილი ჰაკერი რუსეთს გადასცა და ამავდროულად საზოგადოებას არწმუნებდა, რომ მას რუსეთის ციხეში საფრთხე არ დაემუქრებოდა: „არადა, ვიდრე თეა წულუკიანი იაროსლავ სუმბაევის რუსეთს გადასცემდა, ამტკიცებდა, რომ მოსკოვის დაპირების სჯეროდა, რომ რუსეთის ციხეში წამების მსხვერპლი არავინ გახდებოდა. თუმცა, ახლა ირკვევა, რომ წულუკიანი ან ატყუებდა ქართულ საზოგადოებას ან „ქართული ოცნების“ უცვლელი მინისტრი გულუბრყვილოდ ენდო ქვეყანას, რომელიც დადებული პირობების ცნობილი დამრღვევია.“

რუსეთის მხრიდან საქართველოს პოლიტიკურ პროცესებში ჩარევაზე მონიტორინგის მეორე საანგარიშო პერიოდში რამდენიმე სიუჟეტი მომზადდა. ნაწილი ეხებოდა პატრიოტთა ალიანსის რუსულ დაფინანსებას (დოსიე ცენტრის ანგარიშის თანახმად), სადაც პატრიოტთა ალიანსს არამარტო რუსეთთან ახლო ურთიერთობებში ადანაშაულებდნენ, არამედ რუსეთის პოლიტიკის საქართველოში გავრცელებაში, ქვეყანაში ანტითურქული განწყობების გაღვივებაში და აქციების საშუალებით არეულობის დაწყებაში. სიუჟეტით ასევე გარკვეულწილად ხდებოდა „ქართული ოცნების“ უარყოფითად წარმოჩენა, რადგან ხაზგასმული იყო, რომ თუკი მმართველი გუნდი ამ ბრალდებების გამოსაძიებლად ნაბიჯებს არ გადადგამს, კითხვის ნიშნის ქვეშ დადგება მისი პოზიცია. სიუჟეტის ერთ-ერთი რესპონდენტი ელენე ხომტარია ამბობდა: „აქ სიახლე არც ის არის, რომ რუსეთი ცდილობს არჩევნებში ჩარევას, არც ის არის სიახლე, რომ პატრიოტთა ალიანსი არის პრორუსული, მტრული სახელმწიფოს მიერ მართული პარტია. აქ ძალიან მნიშვნელოვანი და საგანგაშო არის ქართული სახელმწიფოს რეაქცია, რომელიც ამ ფაქტებში ვერ ხედავს ჩვენი ეროვნული უსაფრთხოებისთვის ვერანაირ პრობლემას.“ შესაბამისად, რუსეთთან ასოცირება პარტიის დისკრედიტაციისთვის იყო გამოყენებული.

რუსეთის ჩარევას ეხებოდა სიუჟეტი კიბერთავდასხმაზე ლუგარის ლაბორატორიაზე, რომლის მიხედვითაც ეს ფაქტი მთავრობამ რამდენიმე დღეში გაასაჯაროვა და არც დაუსახელებია თავდამსხმელი ქვეყანა. თუმცა, კვლევის შედეგები რუსმა ჰაკერებმა ინტერნეტში განათავსეს. სიუჟეტში მოცემული იყო ოპოზიციონერი ელენე ხომტარიას კომენტარი: „სახელმწიფო უნდა იყოს ძალიან მკაფიო იმის შესახებ, რომ ეს არის რუსეთის გაკეთებული, რომ რუსეთი აქტიურად ერევა საქართველოს წინასაარჩევნო პერიოდში, კიბერთავდასხმით, პროპაგანდისტული იარაღით, კონკრეტული პარტიების დაფინანსებით. მთლიანობაში რუსეთი ძალიან არის გააქტიურებული საქართველოს შიდა საქმეებში ჩარევის თვალსაზრისით.“

დასავლელი აქტორები, აშშ-ს, ევროკავშირის წარმომადგენლები, დიპლომატები „ტვ პირველზე“ საინფორმაციო გამოშვებებში წარმოჩენილნი იყვნენ, როგორც ავტორიტეტული პირები. განსაკუთრებული ყურადღებით შუქდებოდნენ ის უცხოელი აქტორები, რომლებიც მმართველ პარტიას აკრიტიკებდნენ. მაგალითად, 15 სექტემბრის სიუჟეტში „ევროპარლამენტი: ივანიშვილი დემოკრატიის საფრთხეა“ საუბარი იყო ევროპარლამენტარების მიერ საქართველოზე გაკეთებულ განცხადებებზე, რომელიც სიუჟეტში მოცემული იყო, როგორც გაფრთხილება არჩევნების წინ. განსაკუთრებული აქცენტი კეთდებოდა ევროპარლამენტარ ვიოლა ფონ კრამერის განცხადებაზე, რომელიც ამბობდა, რომ ივანიშვილის ჩრდილოვანი მმართველობა საფრთხეს უქმნიდა დემოკრაციას. ასევე, 17 სექტემბრის სიუჟეტი „ევროპარლამენტის ანგარიში“, რომელიც ეხებოდა ევროპარლამენტის ანგარიშს საქართველოს შესახებ და რომელიც წარმოჩენილი იყო, როგორც უმკაცრესი წინასაარჩევნო გაფრთხილება. გადაცემის წამყვანის ციტატა: „552 ევროპარლამენტარი წერს, რომ საქართველოში არსებობს პოლიტიზირებული სასამართლო, პოლიტიკური იყო ოპოზიციის ლიდერების წინააღმდეგ აღძრული საქმეებიც და ქვეყანას ივანიშვილის მმართველობის პირობებში ჰყავს პოლიტპატიმრები. ეს ყველაფერი ევროპარლამენტის წლიურ ანგარიშში ჩაიწერა.“ ზოგ შემთხვევაში დასავლელი აქტორების გამოყენება მმართველი გუნდის დისკრედიტაციისთვის სიუჟეტის სათაურიდანაც ცხადი იყო. მაგალითად, 6 ოქტომბრის სიუჟეტი „ხელისუფლების უარი ვენეციის კომისიას“, რომელშიც გაშუქებული იყო მოსამართლეთა შერჩევის წესის შესახებ კანონპროექტის მიღება ვენეციის კომისიის საბოლოო დასკვნის გამოქვეყნებამდე. ჟურნალისტი აქცენტს

აკეთებდა იმაზე, რომ „ქართული ოცნების წევრები იღებენ საყვედურს ევროპიდან“, „ნდობის მოპოვების დაკარგული შესაძლებლობა - ოცნების ნაბიჯი ევროკავშირში ასე შეფასდა“. სიუჟეტში წარმოდგენილი რესპონდენტებიც მსგავს რიტორიკას აჟღერებდნენ. მაგალითად, ეკა ბესელია: „მე მახსოვს მათი გაკვირვებაც, როდესაც იკითხეს, რა ეტაპზეა პროექტი და როცა ვუთხარი, რომ, აი, დღეს იღებენ უკვე მესამე მოსმენით. როდესაც დღეს ვენეციის კომისია აპირებდა ერთი კვირის შემდგომ საბოლოო დასკვნის გამოგზავნას. ეს, რა თქმა უნდა, მათთვის იყო მოულოდნელიც და გაუგებარიც. უბრალოდ უპატივცემულობა გამოხატეს ევროპული სტრუქტურის მიმართ.“

„ტვ პირველზე“ გაშუქდა საქართველოში აშშ-ს ყოფილი ელჩების სტატია The National Interest-ში, სადაც ყოფილი ელჩები შემფოთებას გამოხატავდნენ რუსეთის შესაძლო ჩარევაზე საქართველოს არჩევნებში და საუბრობდნენ ქვეყანაში დემოკრატიის გაუარესებაზე, ასევე საგარეო კურსის ცვლილებაზე და საქართველოს უკან სვლაზე. მათი თქმით, ამას მოწმობდა 2018 წლის საპარლამენტო არჩევნები, რომელიც აღინიშნა ძალადობითა და დაშინებით და 2019 წლის ივნისში ათასობით დემონსტრანტის დარბევა. ამავე საკითხებთან დაკავშირებით გაშუქდა ელჩების მოწოდებები საქართველოში არჩევნების დემოკრატიულად ჩატარების მნიშვნელობაზე (აშშ-ს, ევროკავშირის, გერმანიის ელჩების კომენტარები) და წლევეანდელი არჩევნების სირთულეზე.

ფორმულა

28 აგვისტოდან 7 ოქტომბრამდე პერიოდში ფორმულას საღამოს მთავარ საინფორმაციო გამოშვებებში არჩევნებთან დაკავშირებულ სიუჟეტებს სულ 23 საათი და 26 წუთი დაეთმო. აქედან უცხოელი აქტორების გაშუქების წილი მეთექვსმეტე ნაკლები (9%) იყო. სიუჟეტების ნახევარზე ოდნავ მეტი (63 სიუჟეტი 123-დან), სადაც უცხოელი აქტორები გაშუქდნენ, გადაცემის დასაწყისში, პირველ ხუთ სიუჟეტად გავიდა.

უცხოელი აქტორების არჩევნებთან კავშირში გაშუქების თემები შემდეგი იყო: საერთაშორისო დამკვირვებლების ჩამოსვლა საქართველოში, აშშ-ს ყოფილი ელჩების გზავნილები, რუსეთიდან მომავალი საფრთხეები, მაიკ პომპეოს განცხადება არჩევნების საერთაშორისო დამკვირვებლებზე, პრემიერმინისტრის ვიზიტი ბრიუსელში, დავით გარეჯის საკითხი, ევროპარლამენტის რეზოლუცია და მისი შეფასებები, დაპირისპირება მარნეულში, „პატრიოტთა ალიანსის“ საარჩევნო კამპანია, არჩევნები და კორონავირუსი, „ოცნების“ ოცეული, სანდრო ბრეგადის საუბრის ფარული ჩანაწერი რუსეთის ფედერაციის საბჭოს წევრთან, ყურძნის ფასი, წინასაარჩევნო კვლევები, კიბერშეტევა ლუგარის ცენტრზე, დეზინფორმაცია კრემლიდან, პატრიოტთა ალიანსის ბანერები.

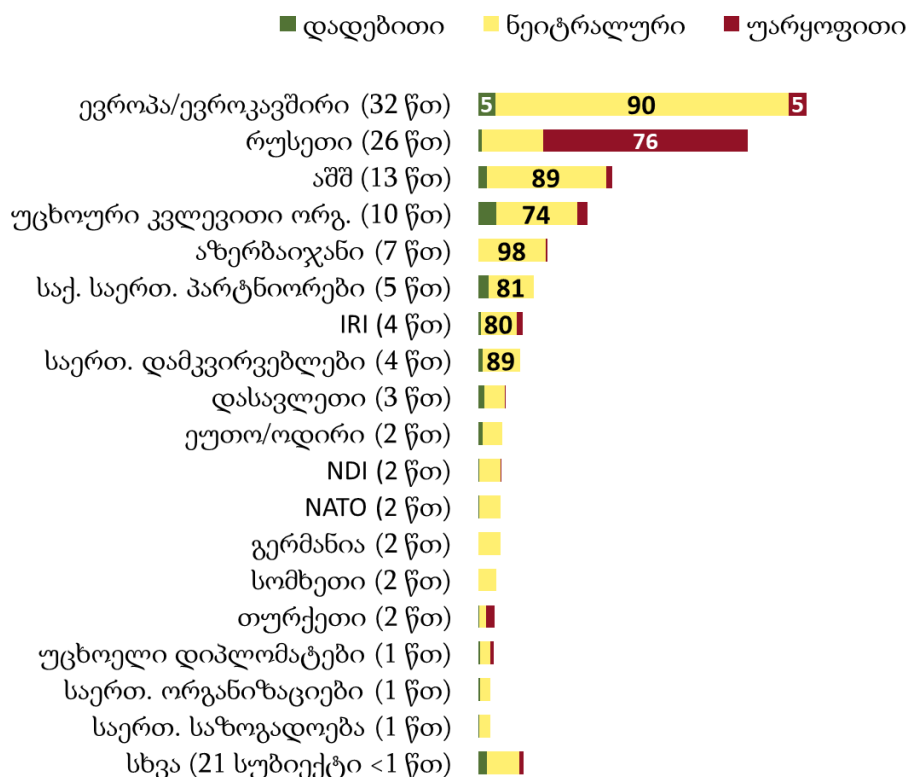
ევროკავშირი და რუსეთი ორი ძირითადი უცხოელი აქტორი იყო, რომელიც ფორმულას საინფორმაციო გამოშვებებში შედარებით ხშირად შუქდებოდა. ფართოდ, რამდენიმე დღის განმავლობაში, გაშუქდა ევროპარლამენტში საქართველოსთან ასოცირების ხელშეკრულების რეზოლუციის განხილვისა და მიღების პროცესი, რომელზეც ევროპარლამენტარები უმეტესად წარმოჩენილნი იყვნენ, როგორც ანგარიშგასაწევი პირები,

ვინც დაინტერესებულია საქართველოში მიმდინარე პროცესებით, მომავალი არჩევნებით და მნიშვნელოვნად მიიჩნევს მის დემოკრატიულობას. ანგარიშის დადებითი ნაწილი ნაკლებად აქცენტირებული იყო, უფრო ევროპარლამენტის შემოღობვა პოლიტ.პატიმრებისა და სხვა წინასაარჩევნო ხარვეზების გამო. „ფორმულას“ ამ სიუჟეტებში მმართველი გუნდის წარმომადგენლების კომენტარებიც იყო, რომლებიც ევროპარლამენტარების ასეთ განცხადებებს არ ეთანხმებოდნენ, „გემოვნების საკითხად“ მიიჩნევდნენ მათ კრიტიკას და გარკვეულწილად უარყოფითად წარმოაჩენდნენ მათ.

რუსეთზე საუბარი კი ძირითადად უარყოფით კონტექსტში ხდებოდა, როგორც რუსეთის მიერ საქართველოს შიდა პროცესებში ჩარევის კუთხით (კიბერთავდასხმა ლუგარის ლაბორატორიაზე, დეზინფორმაცია, პატრიოტთა ალიანსთან ფინანსური და არამხოლოდ ფინანსური კავშირი), არამედ პოლიტიკური სუბიექტების დისკრედიტაციით რუსეთთან გარკვეული ასოცირების გამო. აქედან მომდინარეობს გაშუქების უარყოფითი ტონის დიდი წილი (76% რუსეთის შემთხვევაში). (დიაგრამა 7)

დიაგრამა 7: უცხოელი აქტორების გაშუქების ტონი ფორმულაზე

უცხოელი აქტორების გაშუქების ტონი (%) ფორმულა

რუსეთთან ისეთი თემების დაკავშირებაც ხდებოდა, როგორიცაა, მაგალითად, ყურძნის ფასი. 20 სექტემბერს გასულ სიუჟეტში ყურძნის ფასის გაიაფება ხელისუფლების არასწორ პოლიტიკასთან იყო დაკავშირებული და ხაზი ესმებოდა იმ ფაქტს, რომ ხელისუფლების წარმომადგენლები რუსულ ბაზარს ანიჭებდნენ უპირატესობას, ხოლო ამერიკის და ევროპის ბაზრებს უგულვებელყოფდნენ. ამით იქმნებოდა ფონი, რომ ხელისუფლება პრორუსულია.

„ფორმულაზე“ 20 სექტემბერს ასევე გავიდა სიუჟეტი რუსეთთან აფილირებულ ჯგუფებზე: „ალტ ინფო“-ზე, ვასაძესა და „პოს ტვ“-ზე. სიუჟეტის მიხედვით, სამივე ჯგუფი რუსულ თამაშს თამაშობდა და ხაზგასმული იყო, რომ „პოს ტვ“ ბიძინა ივანიშვილისგან ფინანსდება, შესაბამისად, „ქართული ოცნება“ პრორუსულ ძალად წარმოაჩინა. სიუჟეტი ერთი შეხედვით რუსულ რბილ ძალას ეძღვნებოდა, თუმცა, საბოლოოდ ბიძინა ივანიშვილის პრორუსულობას გაესვა ხაზი.

„ტვ პირველის“ მსგავსად, „ფორმულაზე“ დავით გარეჯის საქმე გაშუქდა, როგორც „ქართული ოცნების“ მიერ წინასაარჩევნოდ დაწყებული გამოძიება, რომელიც რუსეთის ინტერესებსა და წინა ხელისუფლების დისკრედიტაციას უკავშირდებოდა (5 ოქტომბრის სიუჟეტები „კარგად ნაცნობი ‘უცნობი’ რუკა“, „ეკლესიის დღის წესრიგი“; 7 ოქტომბრის სიუჟეტები „დაკავებულების მხარდამჭერი აქცია“, „პოლიტიკური შეფასებები“). სიუჟეტებში რესპონდენტებიც უსვამდნენ ამას ხაზს, მაგალითად, ნაციონალური მოძრაობის წევრი ხატია დეკანოიძე: „ჩვეულებრივი ბინძური კამპანიაა, რომელსაც არ ერიდება ხოლმე ბიძინა ივანიშვილი. ეს არის ჩვეულებრივად, ასე ვთქვათ, რუსული ხერხი პოლიტიკურად ზემოქმედების ადამიანებზე.“ ელენე ხოშტარია: „აქ ასევე არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ კონკრეტულად არის რუსეთის ინტერესი. რუსეთი მიზანმიმართულად ავრცელებს ტყუილებს დავით გარეჯთან დაკავშირებით.“ ჟურნალისტების შეჯამებებშიც ისმოდა იგივე: „მეტიც, საბოლოო ჯამში ექსპერტები შიშობენ, რომ კავკასიაში არსებული კრიზისის ფონზე დავით გარეჯის თემის გააქტიურება რუსეთის თამაშია“; „აქ მოსული ყველა პოლიტიკოსი ამბობდა ერთსა და იმავეს, რომ ეს არის რუსული კვალი და წინასაარჩევნოდ ამ საკითხის გააქტიურება სწორედ არის ბიძინა ივანიშვილის და რუსეთის გადაწყვეტილება“. დავით გარეჯის საქმეზე ხელისუფლების კომენტარებიც ისმოდა. ისინი უარყოფდნენ მის კავშირს არჩევნებთან. თუმცა, სიუჟეტებში ოპოზიციური არგუმენტები დომინირებდა.

საქართველოს შიდა პროცესებში რუსეთის ჩარევის საკითხი სხვა სიუჟეტებშიც გაშუქდა, მაგალითად, ლუგარის ლაბორატორიაზე კიბერთავდასხმის შესახებ სიუჟეტში, აშშ-ს ყოფილი ელჩების გზავნილების შესახებ სიუჟეტში, სადაც ამჟამინდელი ელჩი კელი დეგნანის კომენტარი იყო რუსეთის მხრიდან არჩევნებში ჩარევის საფრთხის შესახებ.

დასავლელი აქტორები „ფორმულაზე“ ასევე „ქართული ოცნების“ მიმართ კრიტიკისა და მათი დისკრედიტაციისთვის იყო გამოყენებული. მაგალითად, 6 ოქტომბრის სიუჟეტი „ევროკავშირის მწვავე კრიტიკა“ ვენეციის კომისიის საბოლოო დასკვნის მიღებამდე მოსამართლეთა შერჩევის წესის შესახებ. გარე აქტორები ნახსენები იყვნენ, როგორც მნიშვნელოვანი სუბიექტები, რომელთა აზრის გათვალისწინებაც მნიშვნელოვანია და „ქართული ოცნების“ კრიტიკაც ამით ხდებოდა, რომ მათ ეს არ გააკეთეს. ამ სიუჟეტში, მაგალითად, ნინო ბურჯანაძე ამბობდა: „ამჯერად გადაადგო ვენეციის კომისია და უთხრა, რომ მერე რა, რომ თქვენ იმუშავებთ?! მერე რა, რომ მე თქვენ აზრი გკითხეთ?! ახლა აღარ მაინტერესებს თქვენი აზრი და ისეთ წესს მივიღებ, რომელიც მე მაწყობს...“

იყო შემთხვევები, როცა დასავლელი აქტორების კომენტარების ინტერპრეტაცია ხდებოდა, რასაც სხვა არხებზე განსხვავებული კუთხით ვხვდებოდით. მაგალითად, 22 სექტემბრის სიუჟეტში „ვინ დააკვირდება არჩევნებს“ გიორგი ვაშაძე ამბობდა: „ჩვენ ვნახეთ მაიკ პომპეოს განცხადება, რომელიც სწორედ იმაზე მიუთითებს, რომ არავინ არ მისცემს საარჩევნო მორალიზაციის საშუალებას დამსხვრეული ოცნებების პარტიას“. მაგალითად, „იმედზე“ მაიკ პომპეოს კომენტარი გაშუქებული იყო, როგორც მისი მხრიდან ხელისუფლების მხარდაჭერა საერთაშორისო დამკვირვებლების ჩამოყვანის თაობაზე. ასევე, განსხვავებული

ინტერპრეტაციით გაშუქდა პრემიერმინისტრის ვიზიტი ბრიუსელში (29 სექტემბრის სიუჟეტში), სადაც ჟურნალისტი ამბობდა, რომ ოპოზიცია საგანგაშოს უწოდებს ნატოს გენერალური მდივნის გზავნილებს და რომ თუ არჩევნები დემოკრატიულად არ ჩატარდება, სანქციები ამოქმედდება. ეს პროცესი უკვე დაწყებულია, რადგან კონგრესის საბიუჯეტო კომიტეტმა დახმარების 15% გაყინა. „იმედზე“ ეს თემა გაშუქდა ნატოს მიერ საქართველოსა და მისი ხელისუფლების მხარდაჭერის კუთხით.

ზოგადად, „ფორმულას“ სარედაქციო პოლიტიკა მსგავსი იყო „მთავარი არხის“, თუმცა, მის უფრო შერბილებული ვარიანტს წარმოადგენდა.

პალიტრა ნიუსი

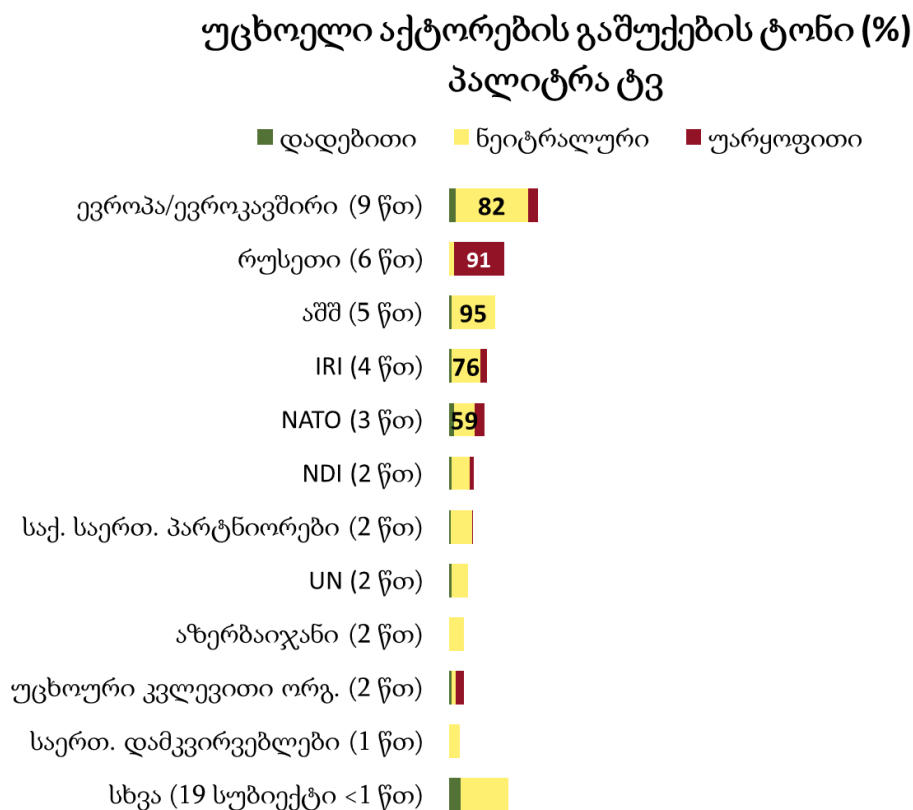
მონიტორინგის მეორე საანგარიშო პერიოდში „პალიტრა ნიუსის“ სადამოს მთავარ საინფორმაციო გამოშვებებში არჩევნების თემის გაშუქებას 5 საათი და 42 წუთი დაეთმო და აქედან უცხოელი აქტორების გაშუქების წილი 13%-ს შეადგენდა. სიუჟეტების მესამედი (25 სიუჟეტი 76-დან), რომლებშიც უცხოელ აქტორებზე იყო საუბარი, გადაცემის პირველ ხუთ სიუჟეტს შორის იყო.

თემები, რომელთა გაშუქებისასაც საუბარი საქართველოს არჩევნების კონტექსტში უცხოელ აქტორებზე იყო, შემდეგს ეხებოდა: „პატრიოტთა ალიანსის“ რუსული გავლენების საკითხი, საერთაშორისო დამკვირვებლები, სომხეთ-აზერბაიჯანის კონფლიქტი, დავით გარეჯის საქმე, ევროკავშირის რეკომენდაციები საერთო სასამართლოებთან დაკავშირებით, სირიაში აფხაზეთის საელჩოს გახსნა, პრემიერმინისტრის გამოსვლა გაეროში, მარნეულში მომხდარი ინციდენტის გამოხმაურება, პრემიერმინისტრის ვიზიტი ბრიუსელში, „ქართული ოცნების“ საარჩევნო პროგრამის პრეზენტაცია, ნატოს ყოფილი გენერალური მდივნის რასმუსენის განცხადება ვირტუალურ კონფერენციაზე, ვენეციის კომისიის დასკვნის შეფასება, წინასაარჩევნო კვლევები.

ზოგადად, „პალიტრა ნიუსის“ საინფორმაციო მოკლე სიუჟეტებისგან შედგება, წამყვანი არ ჰყავს და ნაკლებად ხდება ჟურნალისტების მიერ ახალი ამბების ინტერპრეტაცია. სიუჟეტებს გრძელი სათაურები აქვთ და სათაურით თითქოს მთელი სიუჟეტის მოკლე შინაარსია გადმოცემული. მონიტორინგის მეორე საანგარიშო პერიოდში უცხოელ აქტორებზე საუბარი დიდი დოზით არ ხდებოდა, ზოგადად, უცხოელი აქტორები არ იყვნენ ინტერპრეტირებულები ან რომელიმე ჯგუფთან აფილირებულები. სიუჟეტებში თითქმის ყოველთვის საკითხის ორი ან რამდენიმე მხარე იყო წარმოდგენილი და არ ვხვდებოდით ინფორმაციის დამახინჯების მცდელობებს.

რაოდენობრივი კუთხით, უცხოელი აქტორებიდან ყველაზე მეტი დრო (9 წუთი) ევროკავშირს და მასთან დაკავშირებულ აქტორებს დაეთმო. სამი ან მეტი წუთის განმავლობაში გაშუქდა კიდევ რამდენიმე უცხოელი აქტორი ან აქტორთა ჯგუფი: რუსეთი (6 წთ), აშშ (5 წთ), IRI (4 წთ) და ნატო (3 წთ). (დიაგრამა 8) გაშუქების ტონი უმეტესად ნეიტრალური იყო ევროკავშირისა და აშშ-ს შემთხვევაში და დიდწილად უარყოფითი რუსეთის შემთხვევაში.

დიაგრამა 8: უცხოელი აქტორების გაშუქების ტონი პალიტრა ტვ-ზე

რუსეთის უარყოფითი გაშუქება „პატრიოტთა ალიანსის“ დაფინანსებისა და მასზე გავლენების ქონის თემას უკავშირდებოდა. ასევე, რუსეთთან ასოცირებით ხდებოდა „პატრიოტთა ალიანსის“ დისკრედიტაცია სიუჟეტებში მისი შესაძლო რუსული დაფინანსების შესახებ. რუსეთთან კავშირებზე ხაზგასმას პოლიტიკოსები სხვა პოლიტიკური ძალების დისკრედიტაციისთვისაც იყენებდნენ. მაგალითად, 30 აგვისტოს სიუჟეტში „ნაციონალური მოძრაობის“ წევრი ლევან ვარშალომიძე „ქართული ოცნების“ შესახებ ამბობს: „ერთად მოვიშორეთ თავსმოხვეული რუსული ოცნება“. ამის საპირისპიროდ, მომდევნო დღის სიუჟეტში „ქართული ოცნების“ წევრი მამუკა მდინარაძე ლევან ვარშალომიძეს სდებდა ბრალს რუსული ინტერესების გატარებაში: „ის [ლევან ვარშალომიძე] არის ნაციონალური მოძრაობის ჩვეულებრივი წარმომადგენელი, ისეთივე მონაწილე იმ დანაშაულებისა და იმ რუსული საქმისა, როგორც ყველა სხვა დანარჩენი ლიდერი ნაც. მოძრაობიდან.“

„პალიტრა ნიუსზე“ რიგ სიუჟეტებში განხილული იყო რუსეთის მხრიდან გავრცელებული დეზინფორმაციისა და კიბერშეტევების საფრთხე. მაგალითად, 31 აგვისტოს სიუჟეტში აშშ-ს ელჩი კელი დეგნანი ხაზს უსვამდა წინასაარჩევნო პერიოდში დეზინფორმაციის, მათ შორის, რუსეთის მხრიდან, საფრთხეებს და მხარდაჭერას გამოხატავდა საქართველოში დემოკრატიული და სამართლიანი არჩევნების ჩატარების მიმართ: „აშშ-სა და საერთაშორისო დონორებს აქვთ ინიციატივა, რაც მიმართულია საქართველოს საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებისკენ და იმისკენ, რომ დაეხმაროს ქართველებს, შეძლონ ყალბი ამბების გადამოწმებული ინფორმაციისგან გარჩევა. ასევე მნიშვნელოვანია, რომ პოლიტიკურმა ლიდერებმა მიაწოდონ საზოგადოებას ინფორმაცია იმ საკითხებზე, რომელიც მათთვის

მნიშვნელოვანია, აამაღლონ მათი ცნობიერება ისეთ საკითხებზე, როგორიცაა ეკონომიკის აღდგენა, განათლება, ჯანდაცვა და ა.შ. ეს საჭიროა, რათა ამომრჩეველი მომზადებული და ინფორმირებული მივიდეს უბანზე. ეს არის საუკეთესო გზა რუსეთიდან ან ნებისმიერი სხვა მიმართულებიდან მომავალ დეზინფორმაციასთან გასამკლავებლად.“

რუსეთის მხრიდან კიბერშეტევასა და ტერიტორიების ოკუპაციაზე პრემიერმინისტრმა გიორგი გახარიამ გაეროს გენერალური ასამბლეის სხდომაზეც ისაუბრა და აღნიშნა, რომ როდესაც მსოფლიო კორონავირუსს ებრძვის, რუსეთის ფედერაცია არ წყვეტს უკანონო ბორდერიზაციას, პროვოკაციებს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე, ინტენსიურად იყენებს ჰიბრიდული ომის ინსტრუმენტებს, მათ შორის კიბერშეტევებს ლუგარის ლაბორატორიაზე. 30 სექტემბრის სიუჟეტში რუსეთისგან ჩარევის მცდელობების თემას შეეხო ნატოს ყოფილი გენერალური მდივანი რასმუსენი, რომელმაც ვირტუალურ კონფერენციაზე გამოსვლისას საქართველოში მოახლოებულ არჩევნებზე და გარე ძალების ჩარევის მცდელობისთვის წინააღმდეგობის გაწევაზე ისაუბრა.

ევროკავშირი და აშშ (ასევე, ზოგადად, დასავლეთი) ნახსენები იყო საარჩევნო სუბიექტების მიერ საკუთარი პარტიის საგარეო ორიენტაციის ხაზგასასმელად. ამავდროულად, ევროკავშირისა და აშშ-ს წარმომადგენლების კომენტარები სიუჟეტებში წარმოჩენილი იყო, როგორც ავტორიტეტული და განსაკუთრებული მნიშვნელობის მქონე. ზოგ სიუჟეტში ეს აქტორები გამოყენებულნი იყვნენ „ქართული ოცნების“ გასაკრიტიკებლად, ძირითადად ოპოზიციის წარმომადგენლების კომენტარებისა და შეფასებების გზით. მაგალითად, 6 ოქტომბრის სიუჟეტში საერთო სასამართლოების შესახებ საკანონმდებლო ცვლილების ვენეციის კომისიის დასკვნის გარეშე მიღების შესახებ. ოპოზიცია აკრიტიკებდა მთავრობას ამ კანონპროექტისთვის და აცხადებდა, რომ ევროკავშირისა და საერთაშორისო თანამეგობრობის რეკომენდაციების უგულვებელყოფა დააზიანებს ქვეყნის ურთიერთობას საერთაშორისო პარტნიორებთან. ეკა ბესელიას კომენტარი: „მთლიანობაში, აი, ეს უპატივცემულო დამოკიდებულება და ძალიან გაუაზრებელი ქმედება ქართული ოცნების მხრიდან იწვევს, ერთის მხრივ, ნდობის კიდევ უფრო მეტად დაზიანებას მართლმსაჯულების და საერთაშორისო პარტნიორების იმედგაცრუებას. შინ და გარეთ იღებს ორივე თვალსაზრისით ზიანს, რაზეც ზუსტად ვეუბნებოდი, რომ, აი, ნდობასაც დააზიანებს და პარტნიორებსაც გავანაწყენებთ იმიტომ, რომ ეუბნები, არ მაინტერესებს, შენ რას დაწერ, მე მაინც მივიღებ იმ წესებს, რაც მინდა.“

მაესტრო

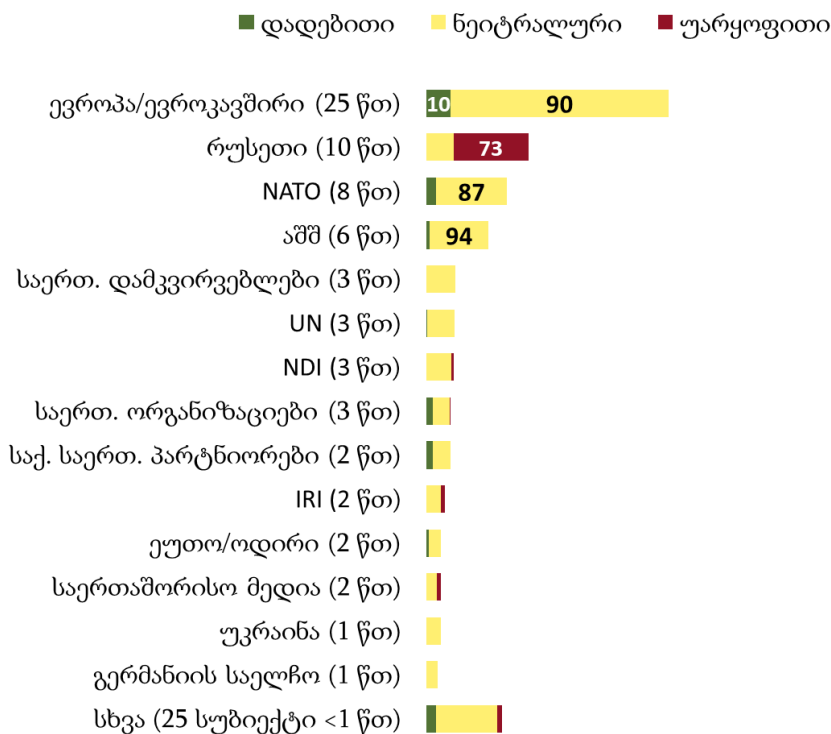
28 აგვისტოდან 7 ოქტომბრამდე პერიოდში მაესტროს მთავარ საინფორმაციო გამოშვებაში არჩევნების თემას 9 საათი და 37 წუთი დაეთმო და ამ დროის მეთედზე ცოტა მეტი (13%) უცხოელი აქტორების გაშუქებას მოიცავდა. 67 სიუჟეტიდან, რომლებშიც ამ პერიოდში უცხოელი აქტორები გაშუქდნენ, ნახევარზე მცირედით მეტი (35 სიუჟეტი 67-დან) გადაცემის დასაწყისში, სიუჟეტების პირველ ხუთეულში მოექცა.

თემები, რომელთა გაშუქებისასაც უცხოელ აქტორებზე იყო საუბარი, ეხებოდა შემდეგს: „პატრიოტთა ალიანსის“ ბანერი და მისი დაფინანსების საკითხი, კიბერთავდასხმა ლუგარის ლაბორატორიაზე, საერთაშორისო დამკვირვებლების ჩამოსვლის საკითხი, მედიამონიტორინგის შუალედური ანგარიში, პრემიერმინისტრის მიმართვა გაეროში, კიბერუსაფრთხოების ფორუმი, Facebook-ზე ყალბი ანგარიშების წაშლა, წინასაარჩევნო გარემო - ელჩების შუალედური ანგარიში, პარტიების ქცევის კოდექსი, Freedom House-ის ანგარიში, პრემიერმინისტრის ვიზიტი ბრიუსელში, წინასაარჩევნო პროვოკაციები, „ქართული ოცნების“ წინასაარჩევნო პროგრამა.

სექტემბრისა და ოქტომბრის დასაწყისის მოვლენების გათვალისწინებით, უცხოელი აქტორებიდან ყველაზე მეტი დრო (25 წთ) ევროკავშირსა და მასთან დაკავშირებულ აქტორებს დაეთმო. მომდევნო ყველაზე ხშირად გაშუქებული აქტორი რუსეთი (10 წთ), ნატო (8 წთ) და აშშ (6 წთ) იყო. (დიაგრამა 9) გაშუქება უმეტესად ნეიტრალური იყო, მცირე დადებითი ტონი შეინიშნებოდა ევროკავშირის, ნატოსა და აშშ-ს შემთხვევაში და უარყოფითი ტონით გაშუქების დიდი წილი (73%) რუსეთის შემთხვევაში.

დიაგრამა 9: უცხოელი აქტორების გაშუქების ტონი მაესტროზე

უცხოელი აქტორების გაშუქების ტონი (%) მაესტრო

„მაესტროს“ სარედაქციო პოლიტიკა გარკვეულწილად „იმედის“ მსგავსი იყო იმ თვალსაზრისით, რომ საკმაოდ ბევრ სიუჟეტში მმართველი გუნდის პროევროპულობას ესმებოდა ხაზი და ეს დასავლელ აქტორებთან მჭიდრო თანამშრომლობის წარმოჩენით ხდებოდა. სიუჟეტებში პრემიერმინისტრის ბრიუსელში ვიზიტის შესახებ, არჩილ თალაკვაძის მონაწილეობაზე არჩევნებთან დაკავშირებულ დისკუსიაში, სიუჟეტში საქართველოს ევროპული მომავლის შესახებ დასავლელი აქტორები წარმოჩენილნი იყვნენ,

როგორც პარტნიორები, მეგობრები და შუქდებოდა მმართველი პარტიის შეხვედრები და დისკუსიები მათთან. დიდი დრო დაეთმო „ქართული ოცნების“ საარჩევნო პროგრამის პრეზენტაციას, რომელიც სრულად გაუშვეს პირდაპირ ეთერში. მმართველი პარტიის წარმომადგენლები საკუთარ გამოსვლებში ახსენებდნენ დასავლელ აქტორებს და ხაზს უსვამდნენ საქართველოს მიღწევებს ევროკავშირთან ურთიერთობის გზაზე, ასევე, იმ ფაქტს, რომ 2024 წელს საქართველო ევროკავშირის წევრობაზე შეიტანს განაცხადს.

მნიშვნელოვან და დადებით ფიგურად წარმოჩინდა აშშ-ს სახელმწიფო მდივანი მაიკ პომპეო სიუჟეტში მისი წერილის შესახებ, სადაც წერდა, რომ აშშ-ს სახელმწიფო დეპარტამენტი საქართველოში არჩევნებზე დასაკვირვებლად მოხალისეებს გამოაგზავნის. მისი ავტორიტეტი გამოიყენა სიუჟეტში არჩილ თალაკვაძემ, რომელმაც განაცხადა, რომ ეს საბოლოოდ დაუსვამდა წერტილს ოპოზიციის სპეკულაციებს, რომ, ვითომდა, საქართველოში დამკვირვებლები არ იქნებიან.

რუსეთის ხსენება ხშირად უარყოფით კონტექსტში ხდებოდა. მაგალითად, სიუჟეტებში „პატრიოტთა ალიანსის“ დაფინანსების შესახებ, მათი ბანერის შესახებ, სადაც რუსეთს უკავშირებდნენ საქართველოში პროვოკაციების მოწყობასა და შიდა პოლიტიკურ საქმეებში ჩარევას. 29 აგვისტოს სიუჟეტში მოცემული იყო მამუკა მდინარაძის კომენტარი: „პატრიოტთა ალიანსზე რჩება ნეგატიური განწყობა მისი ბანერის უკან რუსეთის შესაძლო ინტერესების დგომის გამო. ეს არის რუსული პროვოკაცია, რუსული დაკვეთა...“

რუსეთის მხრიდან ქვეყნის შიდა პოლიტიკაში ჩარევის თემა წამოჭრილი იყო საქართველოში აკრედიტებული ელჩების წინასაარჩევნო გარემოს შეფასებაში. 24 სექტემბრის სიუჟეტში ნათქვამია, რომ „საქართველოში აკრედიტებული დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლები წინასაარჩევნო გარემოს აქტიურად აკვირდებიან. ელჩების განცხადებით, წინასაარჩევნო პროცესი მშვიდ ვითარებაში მიმდინარეობს. თუმცა, მათი თქმით, გასათვალისწინებელია რუსეთიდან მომდინარე საფრთხეები, რაც ხშირ შემთხვევაში ყალბი ამბების გავრცელებაში გამოიხატება“. ასევე, სიუჟეტი ლუგარის ლაბორატორიაზე კიბერთავდასხმის შესახებ. მიუხედავად იმისა, რომ ზუსტად ცნობილი არ იყო ამ თავდასხმის უკან ვინ იდგა, ოპოზიციასა და მმართველი პარტიას ეჭვი რუსეთზე ჰქონდათ. დასახელებული იყო ამ თავდასხმის ორი მიზეზი: ანტიდასავლური განწყობების შექმნა და რუსი ოპოზიციონერის, ნავალნის მოწამლვის მცდელობის კვალის დაკავშირება საქართველოსთან. რუსეთის მიერ წარმოებული ჰიბრიდული ომი და დეზინფორმაციის გავრცელება პრემიერმინისტრის სიტყვაშიც გაჟღერდა, რომელიც მან გაეროს ასამბლეაზე გააკეთა და რასაც 25 სექტემბრის სიუჟეტი შეეხებოდა. რუსეთისაგან კიბერთავდასხმების საფრთხე საქართველოს კიბერუსაფრთხოების ფორუმის გაშუქებისასაც ხაზგასმული იყო, როგორც პრემიერმინისტრ გახარბას, ასევე საგარე საქმეთა მინისტრ ზალკალიანისა და აშშ-ს ელჩის კელი დეგნანის კომენტარებში. კელი დეგნანმა მოუწოდა საქართველოს ეროვნული კიბერუსაფრთხოების სტრატეგიის მიღებისკენ: „აშშ საქართველოს მოუწოდებს, დაუყოვნებლივ მიიღოს ყოვლისმომცველი ეროვნული კიბერუსაფრთხოების სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა და მოახდინოს მისი რატიფიცირება.“

კავკასია

მონიტორინგის პერიოდში კავკასიაზე სადამოს მთავარ საინფორმაციო გამოშვებაში არჩევნების გაშუქებას დაახლოებით 8 საათი და 23 წუთი დაეთმო და უცხოელი აქტორების წილი აქედან თითქმის 9% იყო. 53 სიუჟეტიდან, რომლებშიც უცხოელი აქტორები გაშუქდნენ, ნახევარზე ნაკლები (24) იყო გადაცემის პირველ ხუთ სიუჟეტში წარმოდგენილი.

ის თემები, რომელთან კავშირშიც უცხოელი აქტორები გაშუქდნენ, შემდეგი იყო: „პატრიოტთა ალიანსის“ რუსული დაფინანსების საკითხი, საერთაშორისო დამკვირვებლების ჩამოსვლა არჩევნებზე, ლეიბორისტული პარტიის ლიდერის განცხადება რუსეთის მიერ ოკუპირებული საქართველოს ტერიტორიების დაბრუნების შესახებ, ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნებში რუსეთის ჩარევა, სამოქალაქო აქტივისტების მოთხოვნა გიორგი რურუას გათავისუფლებაზე, NDI-სა და IRI-ს წინასაარჩევნო კვლევები, საარჩევნო ქცევის კოდექსი, ევროპარლამენტის რეზოლუცია, ევროპარლამენტარები საქართველოს შესახებ, ვენეციის კომისიის დასკვნის გარეშე მიღებული კანონპროექტი, დავით გარეჯის საქმე, ივანიშვილის სიტყვა.

„კავკასიაზე“ უმეტესად მშრალი ინფორმაცია და ფაქტები იყო გადმოცემული. ნაკლებად ხდებოდა ინტერპრეტაცია ჟურნალისტების მხრიდან. უცხოელი აქტორების გაშუქებას დიდი დრო არ დაეთმო. ყველაზე ხშირად გაშუქებულ აქტორს, ევროკავშირს (და მასთან დაკავშირებულ აქტორებს) მხოლოდ 11 წუთი დაეთმო. სხვა აქტორები, რომლებსაც 3 წუთი ან მეტი დაეთმო, იყვნენ NDI და IRI, რუსეთი და საქართველოს საერთაშორისო პარტნიორები, რომლებსაც ასე ზოგადი ფრაზით მოიხსენიებდნენ სიუჟეტებში. (დიაგრამა 10) აქტორების გაშუქების ტონი უმეტესად ნეიტრალური იყო, რუსეთის გარდა, რომლის შემთხვევაშიც გაშუქების დიდი წილი უარყოფითი ტონით შეფასდა.

დიაგრამა 10: უცხოელი აქტორების გაშუქების ტონი კავკასიაზე

უცხოელი აქტორების გაშუქების ტონი (%) კავკასია

■ დადებითი ■ ნეიტრალური ■ უარყოფითი

აღსანიშნავია, რომ დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლების (აშშ-ის ელჩი, კელი დეგნანი და გერმანიის ელჩი, ჰუბერტ ქნირში) კომენტარები 2020 საპარლამენტო არჩევნებთან დაკავშირებით შუქდებოდა, როგორც განსაკუთრებული მნიშვნელობის მქონე, ავტორიტეტული. მაგალითად, საარჩევნო ქცევის კოდექსზე ხელმოწერასთან დაკავშირებით 14 სექტემბრის სიუჟეტში ხაზგასმული იყო საერთაშორისო აქტორების როლი ქცევის კოდექსის მიღების საქმეში.

საერთაშორისო დამკვირვებლები (მათ შორის ეუთო/ოდირის, NDI-ისა და IRI-ის წარმომადგენლები) წარმოდგენილი იყვნენ, როგორც მნიშვნელოვანი როლის შემსრულებლები 2020 საპარლამენტო არჩევნების დემოკრატიულად და სამართლიანად ჩატარებაში. მაგალითად, 31 აგვისტოს სიუჟეტში „ნაციონალური მოძრაობის“ წევრი რომან გოცირიძე მიიჩნევდა, რომ „ქართული ოცნების“ ხელისუფლებას სწორედ იმიტომ არ სურს მათი ჩამოსვლა, რომ ისინი არჩევნების გაყალბებაში შეუშლიდნენ ხელს: „ხელისუფლებას ძალიან უნდა, რომ არ ჩამოვიდნენ დამკვირვებლები და წინასწარ თესავს ჭორებს, რომ თითქოს საქართველოში სხვადასხვა მიზეზით დამკვირვებლებს არ უნდათ ჩამოსვლა.“

რაც შეეხება რუსეთს, მისი ხსენება ხშირი იყო იმ შემთხვევაში, თუ საარჩევნო სუბიექტებს სურდათ მკვეთრად გაემიჯნათ საკუთარი საგარეო ორიენტაცია რუსეთისაგან ან ოპონენტი პარტიების ასოცირება მოეხდინათ რუსეთთან, მათი დისკრედიტაციის მიზნით. მაგალითად, 1 სექტემბრის სიუჟეტში „პატრიოტთა ალიანსის“ დაფინანსების საკითხზე საუბრისას, ლეიბორისტული პარტიის ლიდერი შალვა ნათელაშვილი რუსეთთან ასოცირებით ახდენდა „პატრიოტთა ალიანსისა“ და „ქართული ოცნების“ დისკრედიტაციას: „არის საფუძველი, რომ აღიდრას საქმე სახელმწიფო დაღატაკის მუხლით, მაგრამ თავის კუდს ხომ არ მოიჭრის ივანიშვილი? ეს არის ერთიანი, პუტინ-ივანიშვილ-რუსული და ქართული სპეცსამსახურების ერთიანი პროდუქტი, წარმოჩენილი, ამ შემთხვევაში, „პატრიოტთა ალიანსის“ სახით.“

ამავე საკითხზე 1 სექტემბრის სიუჟეტში „ევროპული საქართველოს“ წევრი ელენე ხოშტარია საუბრობდა რუსეთის მხრიდან საქართველოს არჩევნებში ჩარევის მცდელობებზე: „ძალიან სერიოზულად უნდა მოეკიდოს სახელმწიფო ამ საკითხს და დაიწყოს გამოძიება სუს-მა და პროკურატურამ უცხო ქვეყნის, მტრული ქვეყნის, ოკუპანტის მხრიდან საქართველოს საარჩევნო პერიოდში ჩარევის ფაქტზე.“

რუსეთის მხრიდან საპარლამენტო არჩევნებში ჩარევაზე 22 სექტემბერს გავიდა სიუჟეტი, რომელიც ლეიბორისტული პარტიის ლიდერის შალვა ნათელაშვილის განცხადებას ეფუძნებოდა. იგი ამტკიცებდა, რომ პუტინის ყოფილი თანაშემწე სურკოვი საქართველოში პრორუსული ძალების მობილიზებას ახდენდა გადატრიალების მიზნით და ამაში ქვეყნის შიგნით პრორუსული ძალები ეხმარებოდნენ, მის მთავარ დასაყრდენს ბიძინა ივანიშვილი და მისი პარტია წარმოადგენდა. ნათელაშვილი: „პუტინმა უკან დააბრუნა საქართველოს მიმართულებაზე ჩვენი ქვეყნის უბოროტესი მტერი და დამშლელი ვლადისლავ სურკოვი, რომელსაც დაევალა ორგანიზება ყველა პრორუსული ძალისა საარჩევნო გადატრიალების მიზნებისათვის. ამ ჯგუფებში შედიან პოლიტიკურ პარტიებად დარეგისტრირებული სპეცსამსახურები, ექსტრემისტული ორგანიზაციები, საქართველოს უმაღლესი მღვდელმთავარი.“ სიუჟეტში ასევე ნახსენები იყო საერთაშორისო პარტნიორები, რომლებსაც ნათელაშვილი დახმარებას სთხოვდა სურკოვზე სანქციების დაწესებით. ამ შემთხვევაში საერთაშორისო პარტნიორები ავტორიტეტულ პირებად წარმოჩინდებოდნენ, რადგან შეეძლოთ, წინ აღდგომოდნენ რუსეთის მიერ დაგეგმილ დესტაბილიზაციას.

ობიექტივი

28 აგვისტოდან 7 ოქტომბრამდე პერიოდში ობიექტივის სადამოს მთავარ საინფორმაციო გამოშვებაში არჩევნების თემას 16 საათი და 49 წუთი დაეთმო და ამ დროის მხოლოდ 4% წარმოადგენდა უცხოელი აქტორების გაშუქების წილს. თითქმის ყველა სიუჟეტი (53 სიუჟეტი 57-დან), რომლებშიც უცხოელ აქტორებზე იყო საუბარი, გადაცემის პირველ ხუთ სიუჟეტს შორის მოხვდა.

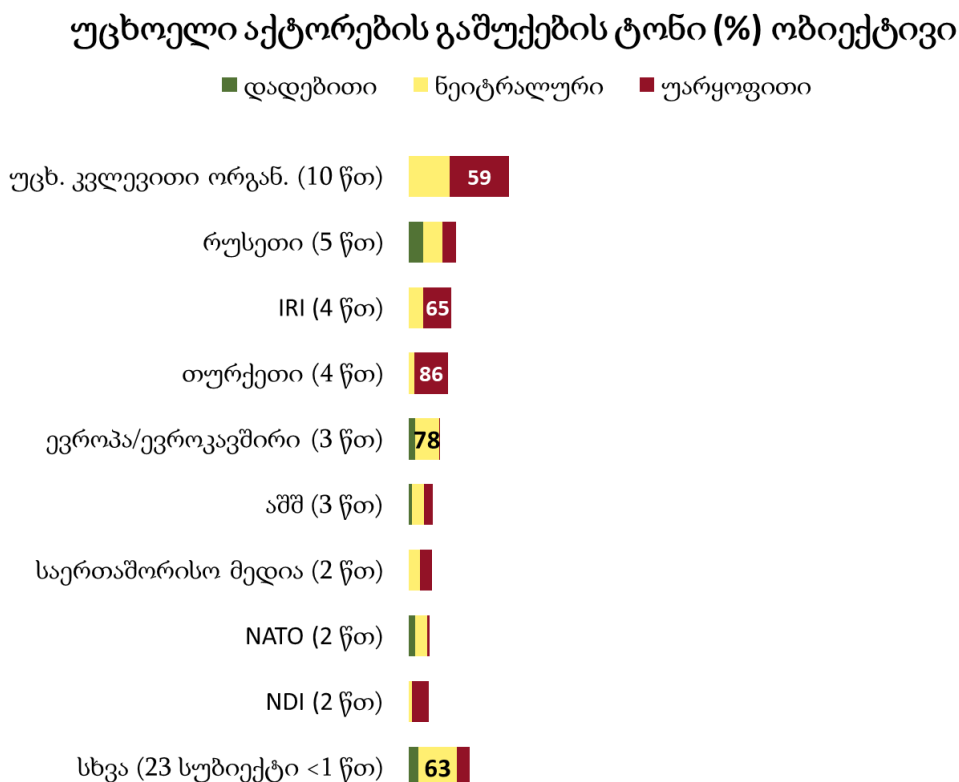
ობიექტივი ძირითადად პატრიოტთა ალიანსის ჩატარებულ პოლიტიკურ კამპანიებს აშუქებდა, ასევე, ქვეყანაში არსებულ მძიმე ეკონომიკურ ვითარებას. იგი განსაკუთრებულ დროს არც რომელიმე სხვა პარტიის წარმომადგენლებს და არც გარე აქტორებს უთმობდა. მათზე საუბარი ცალკეულ შემთხვევებში იყო და ისიც, სხვა არხებთან შედარებით, ძალიან მოკლედ. ის თემები, რომელთან კავშირშიც მონიტორინგის პერიოდში უცხოელ აქტორებზე იყო საუბარი, შემდეგია: „პატრიოტთა ალიანსის“ მაჟორიტარობის კანდიდატები მთელი ქვეყნის მასშტაბით ამომრჩევლებს ხვდებიან, პრემიერმინისტრის ოფიციალური ვიზიტი ბრიუსელში, „პატრიოტთა ალიანსი“ თავისუფლების მოედანს გაავსებს, ევროკავშირი უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეთა არჩევას აკრიტიკებს, სიუჟეტები „დოსიე ცენტრის“ მიერ გავრცელებული ინფორმაციის გასაბათილებლად, წინასაარჩევნო კვლევები „IRI-ს მორიგი რეალობას აცდენილი ე.წ. კვლევები“, პროცესი საქალაქო სასამართლოში, სადაც „პატრიოტთა ალიანსს“ ანტითურქული რეკლამების განთავსებასა და ეროვნული შუღლის გაღვივებაში ედავებიან, დავით გარეჯის საქმე, ეუთო/ოდირის წარმომადგენლებთან შეხვედრა.

უცხოელი აქტორებიდან ყველაზე მეტი დრო (მხოლოდ 10 წუთი) უცხოური კვლევითი ორგანიზაციების წინასაარჩევნო კვლევებზე საუბარს დაეთმო, რომლებსაც IRI-ს და NDI-ს კვლევების მსგავსად, „ობიექტივზე“ უნდობლობას უცხადებდნენ და „რეალობას აცდენილს“ უწოდებდნენ. სხვა აქტორებიდან გვხვდებოდა რუსეთი (5 წთ), თურქეთი (4 წთ), ევროკავშირი (3 წთ), აშშ (3 წთ). (დიაგრამა 11) საინტერესოა, რომ რუსეთის შემთხვევაში გაშუქების 30-30% დადებითი და უარყოფითი ტონით შეფასდა, თურქეთი უმეტესად უარყოფითად იყო წარმოჩენილი, როგორც ეკონომიკური და ტერიტორიული ექსპანსიის განმახორციელებელი და საფრთხე. რუსეთის შემთხვევაში კი ნახსენებია დიალოგისა და ურთიერთობების ნორმალიზების საჭიროება.

29 სექტემბრის სიუჟეტში, მაგალითად, „პატრიოტთა ალიანსის“ მაჟორიტარობის კანდიდატმა რუსეთი საგარეო ორიენტაციის დასაფიქსირებლად ახსენა და აღნიშნა რუსეთთან მოლაპარაკებების წარმოება დაკარგული ტერიტორიების დასაბრუნებლად. თუმცა, არ უხსენებია მოლაპარაკებისა და ტერიტორიების დაბრუნების გზები. ვიქტორ ცაავა: „მოსახლეობა ენთუზიაზმით შეხვდა ჩვენს წინადადებებს, რომელიც ისახავს აფხაზებთან და ოსებთან შერიგებას, რუსეთთან დიალოგის დაწყებას.“

სამველ პეტროსიანი კი თავის ამომრჩევლებთან საუბარში ახსენებდა რუსეთს და რჩებოდა შთაბეჭდილება, რომ ცდილობდა რუსეთის დადებითად წარმოჩენას: „ჯავახეთში ოჯახი არ არის, რომ რუსეთში ახლობელი არ ჰყავდეს, ხომ მეთანხმებით? მთელ საქართველოს მოსახლეობას ვინმე ახლობელი მაინც ჰყავს რუსეთში. ჩვენი პარტია ცდილობს, რუსეთთან კარგი ურთიერთობები ჰქონდეს“.

დიაგრამა 11: უცხოელი აქტორების გაშუქების ტონი ობიექტივზე

7 ოქტომბრის სიუჟეტში „პატრიოტთა ალიანსის“ მაჟორიტარობის კანდიდატი რუსეთს ახსენებდა დადებით კონტექსტში. ჯუმბერ ტაკიძე, ბათუმის მაჟორიტარობის კანდიდატი: „მოთხოვნა არის თითქმის მთელი ბაზრობიდან, მოთხოვნაა, რომ კავშირი გაიხსნას იმ ქვეყნებთან და აქცენტს აკეთებენ რუსეთთან, რომ დიდი იმედი აქვთ, რომ, აი, იქიდან, აი, ვაჭრობის და ჩვენი ეკონომიკის ზრდა დაიწყება.“

რუსეთზე საუბრისას ხშირი იყო სამხედრო ნეიტრალიტეტისა და „ჩატეხილი ხიდების“ აღდგენის რიტორიკა. 1 ოქტომბრის სიუჟეტში, მაგალითად, „პატრიოტთა ალიანსის“ მზადება 3 ოქტომბრის აქციისთვის, ჟურნალისტი მოქალაქეს ეკითხება: „როგორ უნდა მოხდეს ტერიტორიების დაბრუნება?“ და მოქალაქე პასუხობს: „ალბათ, მოლაპარაკებების გზით, დიალოგი რუსეთთან, მეტი არაფერი, არანაირი კონფლიქტი.“

დასავლელი აქტორების შემთხვევაში, მაგალითად, სიუჟეტში პრემიერმინისტრ გიორგი გახარიას ვიზიტზე ბრიუსელში, ნატო ნახსენები იყო მმართველი გუნდის საგარეო ორიენტაციის დასაფიქსირებლად და დადებითი კუთხით წარმოსაჩენად. მოცემული იყო გიორგი გახარიას კომენტარი, რომ უნდა გაღრმავდეს ნატოსა და საქართველოს შორის თანამშრომლობა, „ჩვენთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი ნაწილია საქართველოს ფუნქციის ახალი როლის წამორჩენა შავი ზღვის უსაფრთხოების სფეროში, ეს არის ჩვენი შესაძლებლობების ფანჯარა იმისათვის, რომ ნატოსთან გავაღრმავოთ ურთიერთობა.“ საყურადღებოა, რომ „ობიექტივმა“ ნატოს გენერალური მდივნის გამოსვლიდან არჩევნების საკითხის ნაწილი ამოჭრა, რაც სხვა არხებზე სრულად გაშუქდა.

ნატო და აშშ ერთ-ერთ სიუჟეტში (26 სექტემბრის სიუჟეტი „30 ათასზე მეტი მოქალაქე თავისუფლების მოედანზე“) ამომრჩევლებთან შეხვედრის შესახებ მოქალაქის კომენტარში ნახსენები იყო უარყოფითად: „არ მინდა, რომ ჩემს ქვეყანაში იყოს ნატოს ჯარები, სასტიკად არ მინდა. 20 წელია, მეტია, რაც ნატო მესმის და ნატოსგან და ამერიკისგან მე გარყვნილი პროპაგანდის მეტი არაფერი მომისმენია.“ ზოგადად, დასავლელი აქტორების მიმართ უარყოფითი დამოკიდებულება „ობიექტივზე“ ხშირი არ იყო და როცა გვხვდებოდა, ეს სიუჟეტის რესპონდენტების კომენტარებში ჩანდა.

საინტერესოა, რომ დასავლელი პარტნიორების ხსენება „ობიექტივის“ საინფორმაციო გამოშვებებში ხშირი არ იყო. თუმცა, მათზე იყო სიუჟეტები, როცა ისინი მნიშვნელოვან ფიგურებად წარმოჩინდნენ. მაგალითად, 5 ოქტომბერს გავიდა სიუჟეტი ეუთო/ოდირის სადამკვირვებლო მისიის წარმომადგენლებთან „პატრიოტთა ალიანსის“ შეხვედრაზე. სიუჟეტი უმეტესად ირმა ინაშვილის კრიტიკას მოიცავდა პოლიტიკური კვლევების, ბოკერია-სააკაშვილისა და კობახიძის მიმართ, მაგრამ გარე აქტორებზეც გაკეთდა კომენტარი მის მიერ: „ჩვენი ამოცანა არის, რომ საერთაშორისო სტრუქტურებს, პარტნიორებს დეტალური ინფორმაცია მივაწოდოთ ამის თაობაზე, რაც გავაკეთეთ კიდევ დღეს.“

პოს ტვ

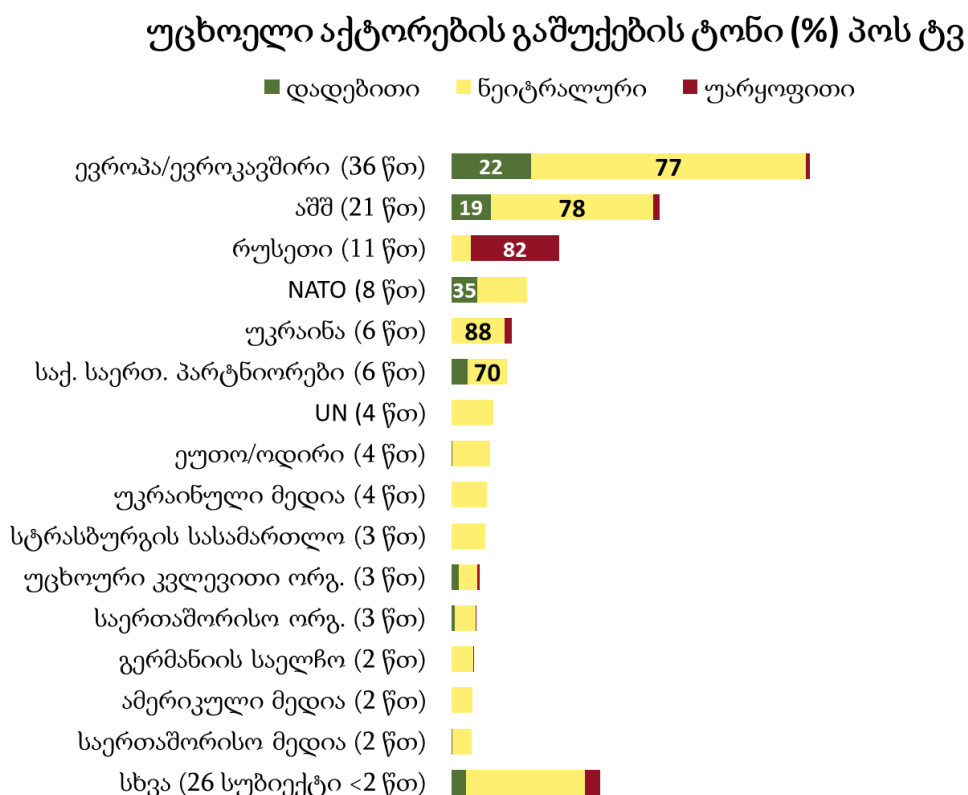
მეორე საანგარიშო პერიოდში პოს ტვ-ს სადამოს მთავარ საინფორმაციო გამოშვებებში არჩევნების თემის გაშუქებას 19 საათი და 29 წუთი დაეთმო. აქედან უცხოელი აქტორების გაშუქების წილი მეათედზე ოდნავ მეტი (11%) იყო. სიუჟეტების უმეტესობა (101 სიუჟეტი 144-დან) გადაცემის დასაწყისში, პირველ ხუთ სიუჟეტად გადიოდა.

ძირითადი თემები, რომლებზე საუბრისასაც უცხოელი აქტორების გაშუქება ხდებოდა, მოიცავდა შემდეგს: ევროპარლამენტის რეზოლუცია, საერთაშორისო ორგანიზაციების რეკომენდაციებით შექმნილი საარჩევნო ქცევის კოდექსი, წინასაარჩევნო კვლევები, არჩევნები 2020, სიუჟეტები მიხეილ სააკაშვილზე, ევროკომისიის პრეზიდენტის კომენტარი საქართველოს ევროინტეგრაციის პერსპექტივაზე, მილი მეჯლისის დეპუტატის წერილი, ქართულ-ამერიკული ურთიერთობები, ევროკავშირისა და გაეროს საარჩევნო მედიამონიტორინგის ანგარიში, პრემიერის გამოსვლა გაეროში, სადამკვირვებლო მისიები, კიბერუსაფრთხოების ფორუმი, კიბერშეტევა ლუგარის ლაბორატორიაზე, ირმა ინაშვილის განმარტება, „პატრიოტების“ ხმაურიანი ბანერი.

შეიძლება, ითქვას, რომ „პოს ტვ“ საინფორმაციო გამოშვებებში უცხოელი აქტორები არც ისე ხშირად გვხვდებოდა. ყველაზე მეტი დრო უცხოელი აქტორებიდან ევროკავშირს, აშშ-ს და მათთან დაკავშირებულ სუბიექტებს დაეთმო. (დიაგრამა 12) არხის სარედაქციო პოლიტიკის ხაზი „ქართული ოცნების“ პროდასავლურობის ხაზგასმა იყო, რაც რაოდენობრივ მონაცემებშიც აისახა. მაგალითად, ევროპარლამენტის რეზოლუცია საქართველოს ასოცირების შეთანხმების შესრულების შესახებ გაშუქდა, როგორც უპრეცედენტო მხარდაჭერა საქართველოს მიმართ, რაშიც ნაგულისხმევი იყო მმართველი გუნდის დიდი წვლილი.

გარდა ამისა, განსაკუთრებული აქცენტი კეთდებოდა რუსეთზე, რომელიც ნეგატიურად და ხშირად მიხეილ სააკაშვილისა და ნაციონალური მოძრაობის მოკავშირედ იყო წარმოჩენილი. „პოს ტვ“ თითქმის სხვა არხების საპასუხოდ იქცეოდა, რომლებიც „ქართული ოცნების“ პრორუსულ ძალად წარმოჩენას ცდილობდნენ და, თავის მხრივ, ცდილობდა, პრორუსული ძალის იარლიყი „ნაციონალური მოძრაობისთვის“ მიეკრა. ამ პარტიას „პოს ტვ“-ზე ხშირად „პროდასავლურად მონათლულ პრორუსულ ძალას“ უწოდებდნენ.

დიაგრამა 12: უცხოელი აქტორების გაშუქების ტონი პოს ტვ-ზე

„პოს ტვ“-ზე აშშ-ს, ევროპულ და ევროატლანტიკურ სივრცეს, აგრეთვე, ზოგადად, საქართველოს საერთაშორისო პარტნიორებს საარჩევნო სუბიექტები ახსენებდნენ იმისთვის, რომ დადებითი კუთხით წარმოეჩინათ საკუთარი პარტიის საგარეო ორიენტაცია. დასავლელი აქტორები ყოველთვის წარმოეჩინა არიან, როგორც ავტორიტეტული და პატივსაცემი პირები/ინსტიტუტები, რომლებთან აფილირებაც დადებითად წარმოაჩენს მათ. მაგალითად, 18 სექტემბრის სიუჟეტში გიორგი გახარია ევროპაზე საუბრობდა „ქართული ოცნების“ საგარეო კურსის ხაზგასასმელად: „ჩვენ საბოლოოდ უნდა გავხდეთ ძლიერი ეკონომიკურად, სამართლიანი, ევროპული და განათლებული სახელმწიფო და ეს ყველაფერი უნდა გავაკეთოთ ერთად. მე დარწმუნებული ვარ, რომ ჩვენ ამ გამოწვევებს ყველანი ერთად ვუპასუხებთ. მე დარწმუნებული ვარ, რომ ჩვენ ყველანი ერთად, მას შემდგომ, რაც მივაღწევთ ამ მიზანს, მივაკაკუნებთ და შევადგენთ იმ დიდ ევროპულ ოჯახში, სადაც ჩვენი ადგილი ყოველთვის იყო ისტორიულად.“

ევროპარლამენტის რეზოლუციის გაშუქებისას 15 სექტემბრის სიუჟეტში „ევროპის უპრეცედენტო მხარდაჭერა / საქართველო იმსახურებს, გახდეს ევროკავშირის წევრი“ ევროპარლამენტი წარმოეჩინა იყო ავტორიტეტულ სტრუქტურად, რომელიც

საქართველოს უჭერდა მხარს. მხოლოდ რამდენიმე კონკრეტული ევროპარლამენტარების დისკრედიტაციის მცდელობა იყო გაშუქებისას, მათი, ვინც ქართული ოპოზიციური პარტიების მხარდამჭერი კომენტარები გააკეთეს. ჟურნალისტების ციტატები სიუჟეტიდან: „მიუხედავად იმისა, რომ 18-გვერდიან ანგარიშში არ წერია კრიმინალური წარსულის მქონე, მსჯავრდებული გიორგი რურუას სახელი, ამოღებულია ტერმინი პოლიტიკური პატიმარი და შესულია კიდეც არაერთი შესწორება, რადიკალმა ოპოზიციონერებმა დოკუმენტში კრიმინალი მეგობრის სახელი მაინც ამოიკითხეს. მათი მისამართით გაჟღერებული კრიტიკის გადაფარვა ორი დეპუტატის მიერ გაკეთებული მწვავე განცხადებებით სცადეს და თქვეს, რომ დასავლეთის შეფასებები მძიმეა. გუშინდელ დებატებზე 700-დან მხოლოდ ორმა დეპუტატმა გააჟღერა შენიშვნა და ორივე მათგანი მწვანეთა პარტიას წარმოადგენს. პარტიას, რომელიც ევროპარლამენტში «ნაციონალური მოძრაობის» ინტერესების გამტარებელია. ეს არაერთხელ დადასტურდა.“

არჩევნებთან დაკავშირებით ხშირად შუქდებოდა აშშ-ს ელჩის, გერმანიის ელჩის კომენტარები. ისინი ანგარიშგასაწევ პირებად იყვნენ წარმოჩენილნი. სიუჟეტებში ჟურნალისტების დასკვნები მათ კომენტარებში მმართველი გუნდისთვის მხოლოდ დადებით გზავნილებს უსვამდნენ ხაზს. მაგალითად 1 სექტემბრის სიუჟეტში „კელი დეგანის განცხადება“ აშშ-ს ელჩი ამბობდა: „მმართველ პარტიას აქვს დამატებითი პასუხისმგებლობა, რომ არჩევნები ჩატარდეს სამართლიანად და გამჭვირვალე გარემოში“. ჟურნალისტის შეჯამება კი ასეთი იყო: „ამერიკის ელჩი საქართველოში არჩევნებთან დაკავშირებით ხელისუფლების მიერ დღეს გაჟღერებულ გზავნილს ეხმაურება და დადებითად აფასებს“.

რუსეთის ხსენება, პირიქით, ხშირად ხდებოდა იმ შემთხვევაში, თუ საარჩევნო სუბიექტებს სურდათ, მკვეთრად გაემიჯნათ საკუთარი საგარეო ორიენტაცია რუსეთისაგან ან ოპონენტი პარტიების ასოცირება მოეხდინათ რუსეთთან, მათი დისკრედიტაციის მიზნით. მაგალითად, 15 სექტემბრის სიუჟეტში „ქართული ოცნების“ წარმომადგენელი რატი იონათამიშვილი „ძალა ერთობაშია“-ს წარმომადგენლებზე საუბრობდა და მათი დისკრედიტაციისთვის ხაზს უსვამდა მათ ასოცირებას რუსეთთან: „ეს არის პოლიტიკური აჯაფსანდალი, რომელიც გაერთიანებულია უპრინციპობის, ყოველგვარი იდეოლოგიისა და ღირებულებების გარეშე. ეს ადამიანები სულ რამდენიმე წლის წინ ერთმანეთს უწოდებდნენ რუსეთის აგენტებს, რუსეთის საელჩოზე ტელეფონით მიბმულ ადამიანებს, მკვლელებს და ჯალათებს.“

25 სექტემბრის სიუჟეტში, გაეროში გამოსვლის დროს პრემიერმინისტრმა ახსენა რუსეთი და მისგან წამოსული საფრთხეები, მათ შორის, უკანონო ბორდერიზაცია, პროვოკაციები ოკუპირებულ ტერიტორიებზე, დეზინფორმაციული შეტევები. კიბერსაფრთხეებმა რუსეთიდან ლუგარის ლაბორატორიაზე კიბერთავდასხმისა და საქართველოს კიბერ-უსაფრთხოების ფორუმის გაშუქებისასაც წინ წამოიწია და ამ კონტექსტში რუსეთი ძალიან ნეგატიურად იყო გაშუქებული, ხოლო ნატო და აშშ პარტნიორ ქვეყნებად, რომლებიც ქვეყანას კიბერუსაფრთხოების გაზრდაში ეხმარებიან.

ავგისტოს ბოლო დღეებსა და სექტემბრის დასაწყისში „პატრიოტთა ალიანსთან“ დაკავშირებითაც გაშუქდა რუსეთის მიერ საქართველოს შიდა პროცესებში ჩარევის მცდელობები, მათ შორის რამდენიმე სიუჟეტი მიემდგნა „პატრიოტთა ალიანსის“ ბანერს. შესამჩნევი იყო, რომ ცალკე სიუჟეტად გავიდა, თუ როგორ აკრიტიკებდა მმართველი პარტია „პატრიოტთა ალიანსს“. „ქართული ოცნების“ წევრმა მამუკა მდინარაძემ სოციალურ ქსელშიც დაწერა, რომ ეს რუსული დაკვეთა იყო.

გარდა ამისა, „პოს ტვ“-ზე ხშირი იყო მიხეილ სააკაშვილის დისკრედიტაციისკენ მიმართული სიუჟეტები, რომლებშიც გაჟღერებული იყო სხვადასხვა საგარეო აქტორის კომენტარი, რომლებიც ნეგატიურად აფასებდნენ მას. ეს აქტორები იყო საერთაშორისო გამოცემა Eurasianet, ბრაიან მაკნიკოლი The American Spectator-თვის, ასევე უკრაინული მედიის მიერ გადაღებული საგამოძიებო ფილმი სააკაშვილის პოლიტიკურ საქმიანობაზე რუსეთში. ამ უკანასკნელში, 14 სექტემბრის სიუჟეტში „საკაშვილს წითელი აუნთეს / ექსპრეზიდენტის მდიდრული ცხოვრება და ფუფუნების საგნები“, უკრაინის ხსენებითა და უკრაინულ წყაროებზე დაყრდნობით ჟურნალისტი მიხეილ სააკაშვილის დისკრედიტაციას ახდენდა: „როგორც თბილისში, ისე უკრაინაში, გაქცეულმა პრეზიდენტმა წითელი ხაზები გადაკვეთა და მას როგორც საქართველოში, ისე უკრაინაში წითელი აუნთეს. რა ამოუჩხრიკეს უკრაინელმა ჟურნალისტებმა სააკაშვილს და რატომ ითხოვენ მის წინააღმდეგ გამოძიების დაწყებას?“

